

Liepājas Universitāte
Humanitāro un mākslas zinātņu fakultāte

**VĀRDS UN TĀ PĒTIŠANAS
ASPEKTI**

**Rakstu krājums
20 (2)**

**Valoda un vide
Terminoloģija
Tulkošanas jautājumi**

Liepāja 2016

Vārds un tā pētīšanas aspekti : rakstu krājums, 20 (2). Red. kolēģijas vadītāja Benita Laumane. Krājuma atb. red. Linda Lauze. Liepāja : LiePA, 2016. 276 lpp.
ISSN 1407-4737

REDAKCIJAS KOLĒĢIJA

Benita Laumane, Dr. habil. philol. (Liepājas Universitāte)
redakcijas kolēģijas vadītāja

Linda Lauze, Dr. philol. (Liepājas Universitāte)
rakstu krājuma 20 (2) atbildīgā redaktore

REDAKCIJAS KOLĒĢIJAS LOCEKLĪ

Aleksejs Andronovs, Dr. philol. (Sanktpēterburgas Valsts universitāte, Krievija)

Juris Baldunčiks, Dr. philol. (Ventspils Augstskola)

Māris Baltiņš, Dr. habil. med. (Valsts valodas centrs)

Maija Brēde, Dr. philol. (Latvijas Universitāte)

Trevors Gārts Fennels, Dr. philol. (Flindersa Universitāte, Austrālija)

Audrone Kaukiene, Dr. habil. human. (Klaipēdas Universitāte, Lietuva)

Ieva Ozola, Dr. philol. (Liepājas Universitāte)

Diāna Laiveniece, Dr. paed. (Liepājas Universitāte)

Dzintra Lele-Rozentāle, Dr. philol. (Ventspils Augstskola)

Liene Markus-Narvila, Dr. philol. (LU Latviešu valodas institūts)

Jānis Sīlis, Dr. philol. (Ventspils Augstskola)

Inguna Skadiņa, Dr. comp. sc. (Liepājas Universitāte,
Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts)

Gunta Smiltniece, Dr. philol. (Liepājas Universitāte)

Dzintra Šulce, Dr. philol. (Liepājas Universitāte)

Kazimiers Župerka, Dr. habil. human. (Šauļu Universitāte, Lietuva)

Redaktores piezīme

Visi krājumā ievietotie raksti ir anonīmi recenzēti.

Vecās ortogrāfijas atveidē pamatos ir saglabātas rakstu autoru lietotās zīmes.

Rakstu krājums izdots ar Valsts pētījumu programmas *LETONIKA – Latvijas vēsture, valodas, kultūra, vērtības* projekta „Latviešu valodas pētījumi 21. gadsimta zinātnes kontekstā” finansiālu atbalstu.

Krājuma izdošana apstiprināta Liepājas Universitātes Humanitāro un mākslas zinātnu fakultātes Domes sēdē (protokols Nr. 2; 2016. gada 1. novembrī).

Tehniskā redaktore

Anita Helviga

Redakcijas kolēģijas adrese:

Liepājas Universitāte

Humanitāro un mākslas zinātnu fakultāte

Kūrmājas prosp. 13 Liepāja LV 3401

Tālr. (371)63483781,

e-pasts: balti@liepu.lv

Fakss: (371)63483779

Redaktore kopsavilkumiem angļu valodā

Sofija Bauere

© Liepājas Universitāte 2016

SATURS

Juris Baldunčiks

**Parlamentārisma terminoloģijas attīstības sākumposms
latviešu valodā: 19. gadsimta 50.–70. gadi**

Development of Parliamentary Terminology in Latvian:
1850s–1870s 7

Светлана Быкова

**Слово как причина ареста и наказания
в сталинской России**

Speech as an Arrest and Punishment Reason
in Stalin's Russia 21

Olga Billere

Dzimtenes koncepts latviešu un franču sakāmvārdos

The Concept of Mentality in Latvian and French Proverbs 29

Ieva Elsberga

**Tradīcijas un jauninājumi vācu valodas
kā svešvalodas mācīšanā starpkaru perioda Latvijā:
gramatiskais aspeks**

Tradition and Novelty in Teaching German
as a Foreign Language in Interwar Latvia: Grammar 40

Ieva Fībiga

Galēns par valodu un sofismiem

Galen on Language and Sophisms 47

Sigita Ignatjeva

**Dialektismu atveide Džeimsa Džoisa romāna *Uliss*
tulkojumā latviešu valodā**

Rendering of Dialecticisms in the Latvian Translation
of *Ulysses* by James Joyce 56

Larisa Iljinska
Marina Platonova
Tatjana Smirnova
Oksana Ivanova
Zane Seņko

Lingvistiskais un ekstralalingvistiskais konteksts tulkošanā
Linguistic and Extralinguistic Context in Translation 68

Kertu Kibermane
Gunta Klava

**Latvijas krievvalodīgo mazākumtautību
lingvistiskā attieksme un lingvistiskā uzvedība:
situācijas pārmaiņas**
Language Attitudes and Behaviours
among Russian Speaking Minorities in Latvia:
on the Threshold of Changes 78

Inga Laizāne

**Metodiskās domas attīstība latviešu valodas
kā svešvalodas mācību grāmatās**
Development of Methodological Opinion
in Textbooks for Latvian as a Foreign Language 96

Irina Liokumoviča

On Cognitive Aspects of Textual Analysis
Par teksta analīzes izziņas aspektiem 108

Nijolē Litevkienē

**Anatomical Terms in V. Kuliešis'
Practical Latin-Lithuanian Dictionary
(*Praktiskas lotynų-lietuvių žodynas*)**
Anatomijas termini V. Kulieša
Praktiskajā latīņu-lietuviešu vārdnīcā 114

Agnija Platace

**Anglismi latviešu un norvēģu preses avotos
20. gadsimta 30. gados: ieskats vēsturiskajā fonā**

Anglicisms in Latvian and Norwegian press in the 1930s:
an Insight into the Historical Background 124

Jānis Sīlis

**Latvijas tulkojumzinātnes pētījumu teorētiskā fona
paradigmas maiņa periodā no 1984. gada līdz 1996. gadam**

Western Turn in the History of Translation Studies in Latvia:
1984–1996 133

Inguna Skadiņa

Vairākvārdu savienojumu problemātika mašīntulkošanā

Treatment of Multiword Expressions in Machine Translation 149

Dace Strelēvica-Ošiņa

Valodniecības termini kā stilistisks līdzeklis dzejā

Linguistic Terms as Stylistic Devices in Poetry 158

Dina Šavlovska

Irina Kalinina

Types of Student Interaction in Online Forums

Studentu mijiedarbības veidi tiešsaistes forums 170

Solvita Štekerhofa

Pirma latviešu juridisko vārdnīcu izveides

sociāli politiskie nosacījumi:

1923. un 1942. gada vārdnīca

Sociopolitical Terms for Creating
the First Latvian Legal Dictionaries:

Dictionaries Compiled in 1923 and 1942 182

Artūrs Vilums

Konsekventas terminoloģijas nozīme krimināltiesiskās sadarbības nodrošināšanā

The Role of Consistent Terminology within Legal Assistance
in Criminal Matters and the Means to Ensure it 193

Astrīda Vucāne

Vārda *laulība* leksiskā apkaime 20. gadsimta leksikogrāfiskajos izdevumos

Lexical Environment of the Word *laulība* ‘Marriage’
in the Lexicographic Sources of the 20th Century 204

Alona Zālīte

Ieskats aizguvumu lietošanā 20. gadsimta 90. gadu pirmās puses Latvijas latviešu laikrakstos

Use of Loanwords Originated in the First Part
of the 90s of 20th Century:
an Overview of Latvian Printed Press Published in Latvia 212

Inga Znotiņa

Valodas apguvēju korpus Latvijā un Lietuvā: autortiesības un personas datu aizsardzība

Learner Corpus in Latvia and Lithuania:
Copyright and Personal Data Protection 219

Liepājas Universitātes rakstu krājumā *Vārds un tā pētīšanas aspekti* publicētie raksti (1997–2016) 228

Liepājas Universitātes zinātnisko rakstu krājuma
„Vārds un tā pētīšanas aspekti”
rakstu iesniegšanas un noformēšanas vispārīgie principi 268
General Principles for Submitting and Formatting Articles
for the Conference Proceedings of Liepāja University
“The Word: Aspects of Research” 271

Ziņas par autoriem / About the Authors 273

Juris BALDUNČIKS (Ventspils Augstskola)

**PARLAMENTĀRISMA TERMINOLOGIJAS ATTĪSTĪBAS
SĀKUMPOSMS LATVIEŠU VALODĀ:
19. GADSIMTA 50.–70. GADI**

**DEVELOPMENT OF PARLIAMENTARY TERMINOLOGY
IN LATVIAN: 1850s–1870s**

Atslēgvārdi: latviešu terminoloģija, onomasioloģiskā metode, valodu kontakti, aizgūšana.

Keywords: Latvian terminology, onomasiological method, language contacts, borrowing.

Summary

The present paper is dedicated to the development of parliament related Latvian terminology from the 1850s to 1870s. The collected language data (about 1600 citations) are divided into thematic groups (parliaments, houses, MPs, parliament activities, parliament elections) and arranged chronologically in glosses (more than 100 terms with variants). Both the semasiological and onomasiological method have been used in the division and grouping of terms, still, the primary focus is on the concept. Overlapping concepts with their designations and possible foreign models are explained. Only a smaller part of the collected material is reflected and discussed in the paper due to space constraints.

Although the first short information on the British parliament in Latvian was given in 1833, it was followed by a long gap, and an uninterrupted flow of microcontexts concerning various aspects of parliamentary activities began only in the early 1860s. The study shows the interrelation of the native and borrowed lexical material, the instability (variability) of many terms, and reflects the early stages of standardization trends that continued into the late 19th and early 20th century.

Avoti

KLVV 1872 – *Krievu-latviešu-vācu vārdnīce*. Maskava : Tautas apgaismošanas ministerija, 1872.

Kzl 1818 – *Likumi par Kurzemes zemniekiem*. Jelgava, 1818.

LA – *Latviešu Avīzes* (laikraksts).

LAmz – *Latviešu Avīzes*. Pielikums „Misiones Ziņas” (laikraksts).

LLVV 1973 – *Latviešu literārās valodas vārdnīca*. 3. sēj. Rīga : Zinātne, 1973.

Mīlihs 1803 – **Mīlihs G. G.** *Jaunā skolas grāmata*. Jelgava : Steffenhagen, 1803.

MV – *Mājas Viesis* (laikraksts).

PAv – *Pēterburgas Avīzes* (laikraksts).

RL – *Rīgas Lapa* (laikraksts).

Stenders 1774 – **Stenders, G. F.** *Augstas gudrības grāmata no pasaules un dabas*. Jelgava un Aizpute, 1774.

Šulcs 1857 – **Šulcs, R.** *Amerikas Lantkārtes izstāstīšana*. Jelgava : Stefenhāgens un dēls, 1857.

Šulcs 1861 – **Šulcs, R.** *Pasaules stāstu grāmata*. Jelgava : Stefenhāgens un dēls, 1861.

TLD – *Tas Latviešu [Laužu] Draugs* (laikraksts).

Vk 1818 – *Vidzemes kalenders uz to 1819 gadu*. Rīga : Häcker, 1818.

Literatūra

Baldunčiks 2005 – **Baldunčiks, Juris.** Aizguvumi 1872. gada krievu-latviešu-vācu vārdnīcā. *Vārds un tā pētišanas aspekti* : rakstu krājums, 9. Liepāja : LiePA, 2005, 193.–200. lpp.

Baldunčiks 2009 – **Baldunčiks, Juris.** Latviešu ķīmijas terminoloģijas attīstība 19. gadsimta 50.–70. gados. *Vārds un tā pētišanas aspekti* : rakstu krājums, 13 (2). Liepāja : LiePA, 2009, 6.–16. lpp.

Baldunčiks 2013a – **Baldunčiks, Juris.** Latviešu terminoloģijas vēstures lappuses: elektrība. *Vārds un tā pētišanas aspekti* : rakstu krājums, 17 (2). Liepāja : LiePA, 2013, 7.–19. lpp.

Baldunčiks 2013b – **Baldunčiks, Juris.** The Influence of Dominant Languages on Latvian Terminology of Blood and Cardiovascular System. *Aktuālas tendences terminoloģijas teorijā un praksē* : rakstu krājums. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2013, 28.–52. lpp.

Baltiņš 2006 – **Baltiņš, Māris.** Latviešu terminoloģijas attīstība: mantojums, problēmas un perspektīvas. *Letonikas pirmais kongress*. Valodniecības raksti. Rīga : Latvijas Zinātņu akadēmija, 2006, 72.–79. lpp.

Baltiņš 2009 – **Baltiņš, Māris.** Daži latviešu terminoloģijas saskaņošanas centieni līdz 1918. gadam. *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*, Nr. 4. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2009, 83.–90. lpp.

Baltiņš 2011 – **Baltiņš, Māris.** Laikabiedru vērtējumi par Zinātniskās terminoloģijas vārdnīcu (1922): konstruktīva kritika un mūžīgie jautājumi. *Vārds un tā pētišanas aspekti* : rakstu krājums, 15 (2). Liepāja : LiePA, 2011, 17.–26. lpp.

Butulis, Zunda 2010 – **Butulis, Ilgars; Zunda, Antonijs.** *Latvijas vēsture*. Rīga : Jumava, 2010.

Fragen 1996 – *Fragen an die deutsche Geschichte. Wege zur parlamentarischen Demokratie*. Bonn : Deutsche Ausgabe, 1996.

Grabis 1976 – **Grabis, Rūdolfs.** Ieskats latviešu zinātnes valodas veidošanās sākumos. *Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, Nr. 6, 1976, 114.–131. lpp.

Grabis 1978 – **Grabis, Rūdolfs.** Savējā un svešā saaudums zinātnes valodā. *Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, Nr. 12, 1978, 70.–88. lpp.

Helviga 2015 – **Helviga, Anita.** *Latviešu literatūrzinātnes terminoloģija: vēsturiskais, lingvistiskais un terminogrāfiskais raksturojums* : promocijas darba kopsavilkums. Liepāja : Liepājas Universitāte, 2015.

Karulis 2001 – **Karulis, Konstantīns.** *Latviešu etimoloģijas vārdnīca*. Rīga : Avots, 2001.

Roze 1962 – **Roze, Liene.** *Latviešu valoda pirms simt gadiem*. Rīga : Latvijas valsts izdevniecība, 1962.

Skujīņa 2000 – **Skujīņa, Valentīna.** No tehniskās terminoloģijas attīstības vēstures. *Baltu filoloģija*, IX. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2000, 117.–128. lpp.

Светлана БЫКОВА (Уральский федеральный университет)

**СЛОВО КАК ПРИЧИНА АРЕСТА И НАКАЗАНИЯ
В СТАЛИНСКОЙ РОССИИ**

**SPEECH AS AN ARREST AND PUNISHMENT REASON
IN STALIN'S RUSSIA**

Ключевые слова: советская история 1930-х гг., сталинизм, политические репрессии, «антисоветская агитация», «дискредитация товарища Сталина».

Keywords: soviet history of 1930s, Stalinism, political repressions, “antisoviet agitation”, “defamation of Stalin”.

The article differs from the previous approach of “language Bolshevization” and official discourse used by soviet people considered by other authors and analyses the phenomenon of informal communication – rumors, anecdotes, satiric couplets, poems, proverbs, sayings, “legends” outspreaded in all social levels of soviet society in 1930s. Government and secret services qualified such speech practices as counter-revolutionary propaganda, leaders discredit, antisoviet agitation and defamation of the Communist party and government policy. Not only composing and outspreading but even listening to the “dangerous speeches” was punished by imprisonment and – sometimes – execution.

Источники и литература

Hellbeck 1996 – Hellbeck, Jochen. Einleitung. *Tagebuch aus Moskau. 1931–1939*. Munchen : Deutcher Tagebuch Verlag, 1996, ss. 9–71.

Архипова, Мельниченко 2011 – Архипова, Александра; Мельниченко, Михаил. *Анекдоты о Сталине: Тексты, комментарии, исследования*. Москва : ОГИ, 2011.

Брукс 2006 – Брукс, Джейфри. «Людей, которые не читают газет, надо морально убивать на месте». *Советская власть и медиа*. Редакторы Х. Гюнтер и С. Хэнгсен. Санкт-Петербург : Академический проект, 2006, с. 228–241.

Быкова 2013 – Быкова, Светлана. Вождь как враг: негативные коннотации образа И. Сталина в представлениях современников. *Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского*. № 4. Ч. 3, 2013, с. 128–134.

Быкова 2009 – Быкова, Светлана. «Мир чтения» в условиях несвободы. *Неприкосновенный запас*. № 6 (68), 2009, с. 51–68.

ГАО СО – Государственный архив административных органов Свердловской области.

ГАСО – Государственный архив Свердловской области.

Джонс 2005 – Джонс, Полли. «Опасные слова» (комментарий к статье Каролайн Хамфри). *Антропологический форум*. № 3, 2005, с. 340–346.

Джонстон 2011 – Джонстон, Тимоти. Слухи в СССР сталинского времени. *Слухи в России XIX–XX веков. Неофициальная коммуникация и «крутые повороты» российской истории*. Челябинск : Каменный пояс, 2011, с. 18–27.

Дэвис 2011 – Дэвис, Сара. *Мнение народа в сталинской России: Террор, пропаганда и инакомыслие, 1934–1941*. Москва : РОССПЭН, 2011.

- Козлова 2005 – Козлова, Наталья.** *Советские люди. Сцены из истории.* Москва : Европа, 2005.
- Коткин 2001 – Коткин, Стивен.** Говорить по-большевистски. *Американская русистика. Вехи историографии последних лет. Советский период.* Самара : Самарский университет, 2001, с. 250–328.
- Мельниченко 2014 – Мельниченко, Михаил.** *Советский анекдот (Указатель сюжетов).* Москва : НЛО, 2014.
- Мокиенко, Никитина 1998 – Мокиенко В. М., Никитина Т. Г.** *Толковый словарь языка Совдепии.* Санкт-Петербург : Фолио-пресс, 1998.
- Мосолов 2005 – Мосолов, Владимир.** «Со всех сторон дерут...» (что говорили простые советские люди своим агитаторам). *Социальная история. Ежегодник. 2004.* Москва : РОССПЭН, 2005, с. 281–299.
- Политические репрессии 2004 – Политические репрессии в Прикамье. 1918–1980 гг.: Сборник документов и материалов.** Пермь : Пушка, 2004.
- РГАСПИ – Российский государственный архив социально-политической истории.**
- Скотт 1991 – Скотт, Джон.** *За Уралом: Американский рабочий в русском городе стали.* Москва, Свердловск : Изд-во Уральского гос. университета, 1991.
- Сувениров 1998 – Сувениров, Олег.** *Трагедия РККА 1937–1938.* Москва : Терра, 1998.
- Турбин 1991 – Турбин, Вадим.** Китехане (из записок русского интеллигента). *Погружение в трясину.* Москва : Прогресс, 1991, с. 344–352.
- Фицпатрик 2001 – Фицпатрик, Шейла.** *Повседневный сталинизм. Социальная история советской России в 30-е годы: город.* Москва : РОССПЭН, 2001.
- Хамфри 2005 – Хамфри, Каролайн.** Опасные слова: табу, уклонение и молчание в Советской России. *Антропологический форум. № 3, 2005*, с. 314–339.
- ЦДОО СО – Центр документации общественных организаций Свердловской области.**
- Яров 2006 – Яров, Сергей.** *Конформизм в советской России: Петроград 1917–1920-х гг.* Санкт-Петербург : Европейский дом, 2006.

Olga BILLERE (Latvijas Universitāte)

**DZIMTENES KONCEPTS
LATVIEŠU UN FRANČU SAKĀMVĀRDOS**

**THE CONCEPT OF MENTALITY
IN LATVIAN AND FRENCH PROVERBS**

Atslēgvārdi: sakāmvārds, koncepts, mentalitāte, dzimtene, valsts, zeme.

Keywords: proverbs, concept, mentality, homeland, country, land.

Summary

The concept of *Mentality* is now widely used in cultural studies to clarify the soul ‘structure’ of different eras, different peoples and social groups because every nation has a spiritual value system influenced by its national traditions. Proverbs, as an integral part of language, are the ‘reflection’ of the main value orientations. They show the attitude towards nature, towards themselves and other people. What do the Latvian and French proverbs say about those peoples’ native countries, their holy land?

Taking into account that the names of the countries were rarely used for state designation, because boundaries were not clearly defined and were often changed, proverbs do not use them. The analysis confirms: 1) the existence of the nouns *dzimtene, tēvija, tēva mājas* in the Latvian units and *pays, terre* in the French ones, 2) the identical understanding of the ‘homeland’ concept in the studied proverbs of both languages, 3) a different approach to the homeland ‘evaluation’ that is material for the French and spiritual for Latvians.

Avoti un literatūra

Anscombe 1994 – Anscombe, Jean-Claude. Proverbes et formes proverbiales: valeur évidentielle et argumentative. *Langue française*, 102, numéro 1, 1994, pg. 95–107 [sk. 2015. g. 13. apr.]. Pieejams: http://www.persee.fr/doc/lfr_0023-8368_1994_num_102_1_5717

Anscombe 2000 – Anscombe, Jean-Claude. Parole proverbiale et structures métriques. *Langages*, 34e année, numéro 139, 2000, pg. 6–26.

Anscombe 2005 – Anscombe, Jean-Claude. Les proverbes: un figement du deuxième type? *Linx*, 53. 2005 [sk. 2015. g. 13. apr.]. Pieejams: <http://linx.revues.org/255>; DOI : 10.4000/linx.255

Beaune 1987 – Beaune, Colette. La notion de nation en France au Moyen Âge. *Communications*, 45, 1987, pg. 101–116.

Basdevant-Gaudemet 2010 – Basdevant-Gaudemet, Brigitte, Gaudemet, Jean. *Introduction historique au droit, XIIIe - XXe siècle*. 3e édition. Paris : LGDJ Édition, 2010.

Birkerts, Birkerte 1927 – Birkerts, Pēteris; Birkerte, Marija. *Latviešu sakāmvārdi un parunas*. Rīga : Valters un Rapa, 1927.

Delacourt 2000 – Delacourt, Frédéric. *Proverbes, dictons et citations*. Paris : Ed. de Vecchi S. A., 2000.

DesRuisseaux 1997 – DesRuisseaux, Pierre. *Le petit proverbier*. Montréal : Bibliothèque québécoise, 1997.

- Dournon 1986 – Dournon, Jean-Yves.** *Dictionnaire des proverbes et dictions de France*. Paris : Hachette, 1986.
- FLV 2002 – Franču-latviešu vārdnīca.** Rīga : Zvaigzne ABC, 2002.
- Karulis 1992 – Karulis, Konstantīns.** *Latviešu etimoloģijas vārdnīca* : divos sējumos. Rīga : Avots, 1992.
- Klein, Lamiroy 2011 – Klein, Jean-René; Lamiroy, Béatrice.** Les routines conversationnelles et figement. *Le figement linguistique : la parole entravé*. Paris : Champion, 2011, pg. 195–209.
- Kokare 1980 – Kokare, Elza.** *Latviešu un lietuviešu sakāmvārdū paralēles*. Rīga : Zinātne, 1980.
- Kokare 1988 – Kokare, Elza.** *Latviešu un vācu sakāmvārdū paralēles*. Rīga : Zinātne, 1988.
- LLVV 1972–1996 – Latviešu literārās valodas vārdnīca.** 8 sēj. Rīga : Zinātne, 1972–1996.
- Le Roux de Lincy 1842 – Le Roux de Lincy, Antoine.** *Le livre des proverbes français*. T. 1–2. Paris : Paulin, 1842.
- Maloux 1995 – Maloux, Maurice.** *Dictionnaire des proverbes, sentences et maximes*. Paris : Larousse, 1995.
- Mancelius 1628 – Mancelius, Georg.** *Phraseologia Lettica, das ist: täglicher Gebrauch der lettischen Sprache*. T. 2. Rīga, 1628.
- Michaud 1999 – Michaud, Christine.** Le proverbe: nom ou phrase? *Paremia*, 8. Madrid, 1999, pg. 339–344.
- Montreynaud 2006 – Montreynaud, Florence; Pierron, Agnès; Suzzoni, François.** *Dictionnaire des proverbes et des dictions*. Paris : Robert, 2006.
- Naciscione 2013 – Naciscione, Anita.** A cognitive stylistic perspective of proverbs: a discourse-based approach. *The 6th Interdisciplinary Colloquium on Proverbs*, ACTAS ICP12 Proceedings. Tavira : AIP-IAP, 2013, pg.16–26.
- Niedre, Ozols 1955 – Niedre, Jānis; Ozols, Jānis.** *Latviešu sakāmvārdi un parunas*. Rīga : Latvijas Valsts izdevniecība, 1955.
- Pierron 2000 – Pierron, Agnès.** *Dictionnaire des dictions et proverbes de France et d'ailleurs*. Alleur (Belgique) : Marabout, 2000.
- Stenders 1789 – Stenders, Godhards Fridrihs.** *Lettisches Lexikon*. T. 2. Mitau, 1789.
- Stenders 1796 – Stenders, Godhards Fridrihs.** *Augstas gudrības grāmata no pasaules un dabas*. 3. izdevums. Jelgava, 1796.
- TLFi -e 2015 – Trésor de la langue française informatisé** [sk. 2015. g. 27. apr.]. Pieejams: <http://atilf.atilf.fr/tlf.htm>
- Visetti, Cadiot 2006 – Visetti, Yves-Marie; Cadiot, Pierre.** *Motifs et proverbes. Essai de sémantique proverbiale*. Paris : PUF, 2006.

Ieva ELSBERGA (Ventspils Augstskola)

**TRADĪCIJAS UN JAUNINĀJUMI VĀCU VALODAS KĀ
SVEŠVALODAS MĀCĪŠANĀ STARPKARU PERIODA LATVIJĀ:
GRAMATIKAS ASPEKTS**

**TRADITION AND NOVELTY
IN TEACHING GERMAN AS A FOREIGN LANGUAGE
IN INTERWAR LATVIA: GRAMMAR**

Atslēgvārdi: vācu valoda, svešvalodu apguve, mācību grāmatas, izglītība Latvijā, izglītības vēsture.

Keywords: German, foreign language learning, school books, education in Latvia, history of education.

Summary

German has a long history of being taught as a foreign language in Latvian schools – along with English, French and Russian. However, there have been prolonged periods when German was far ahead of the others in terms of learner numbers and everyday use. One of such periods was the time between the First and the Second World War. At that time, German was the very first foreign language Latvian children learnt in school; one exception to this rule were schools in the easternmost region of Latvia – Latgale – mainly because of lack of proficient German language teachers (thus the first foreign language in Latgale instead of German was Russian). Consequently, problems concerning teaching German were common topics at conferences (for example, *Jauno valodu skolotāju konference* (Conference for Teachers of New Languages)) and in periodicals (e. g. *Izglītības Ministrijas Mēnešraksts* and *Mūsu Nākotne*).

The scope of different aspects of researching German as a foreign language in Latvian schools is wide, the present paper deals with only one of them; it analyses schoolbooks used in the interwar years from the point of view of grammar sequence. The paper investigates the sequence of grammar topics, how it changes over the time and looks into the possible link between those changes and new theories in language teaching.

The introductory part of the paper presents some background on language teaching methods in Latvia in the interwar period and throws light on the clash between the so called ‘old’ and ‘new’ schools. The ‘old school’ is the use of traditional methods in language teaching, which, at the time, meant using mostly the grammar translation method, whereas the ‘new school’ follows the principles of the reform movement. The introduction is followed by an analysis of several schoolbooks that were widely used in Latvian schools (e. g. by Antonija Melnalksne, Pēters Neijs, Mārtiņš Bruņenieks and Ludis Bērziņš) and, where possible, a comparison between them. The final part sums up the analysis and offers a perspective for further research.

On the whole, it must be emphasized that there is no explicit change that can be attributed to some specific new ideas. The contents and thus also the grammar sequence cannot be empirically linked to some “bigger” movement in educational progress. It seems to depend mostly on specific individuals, that is, the authors of schoolbooks.

Avoti

- Bremann 1933 – Bremann, J.** *Sichere Schritte*. Praktisches deutsches Lesebuch, I Teil. 7. Auflage. Rīga : Valters un Rapa, 1933.
- Funk, Koenig 1999 – Funk, Hermann; Koenig, Michael.** *Eurolingua 1* : Kursbuch. Rīga : Zvaigzne ABC, 1999.
- Melnalksne 1933 – Melnalksne, Antonija.** *Mein Lesebuch* : Lehrbuch für Grundschulen, 3. Lehrjahr. Rīga : J. Roze, 1933.
- Melnalksne 1921 – Melnalksne, Antonija (sast.).** *Mein Lesebuch* : pamatskolām. Rīga : Kultūras balss izdevniecība, 1921.
- Neijs, Bruņenieks, Bērziņš 1922 – Neijs, Pēters; Bruņenieks, Mārtiņš; Bērziņš Ludis.** *Vācu valodas mācība*: pirmais gads. Rīga : Valters un Rapa, 1922.
- Schulz 1998 – Schulz, Anu.** *Deutsch für uns*, 1. Ein Lehrbuch für Anfänger. Rīga : Zvaigzne ABC, 1998.
- Weigmann, Bieler, Schenk 2000 – Weigmann, Jürgen; Bieler, Karl Heinz; Schenk, Sylvie.** *Deutsch für Dich*, 2. Lehrbuch. Rīga : Zvaigzne ABC, 2000.
- Zālīte 1930 – Zālīte, Pēteris.** *Vācu valodas mācība* : pamatskolu 2. klasei. Rīga : A. Gulbis, 1930.

Literatūra

- Brown 2000 – Brown, Douglas H.** Principles of Language Teaching and Learning. London : Longmann, 2000.
- Celms 1925 – Celms, Mārtiņš.** Par vai pret darba skolu? *Mūsu nākotne*, Nr. 7, 1925, 1. apr., 196–201. lpp.
- Dēķens 1924 – Dēķens, Kārlis.** *Skola, tās veidi un iekārta*. Rīga : Saule, 1924.
- Götze, Pommerin 1989 – Götze, Lutz; Pommerin, Gabriele.** Deutsch als Fremdsprache. Bausch, Karl-Richard et al. *Handbuch Fremdsprachenunterricht*. Tübingen : A. Francke Verlag GmbH, 1989, S. 296–301.
- Grenfell 2000 – Grenfell, Michael.** Learning and Teaching Strategies. Green, Simon (ed.): *New Perspectives on Teaching and Learning Modern Languages*. Clevedon : Multilingual Matters Ltd, 2000, pp. 1–24.
- Hildebrand 1867 – Hildebrand, Rudolph.** *Vom deutschen Sprachunterricht in der Schule und von deutscher Erziehung und Bildung überhaupt*. 2. Auflage. Leipzig : Julius Klingshardt, 1867, S. 1–6.
- Lehberger 2003 – Lehberger, Reiner.** Geschichte des Fremdsprachenunterrichts bis 1945. Bausch, Karl-Richard et al. *Handbuch Fremdsprachenunterricht*. Tübingen : A. Francke Verlag GmbH, S. 609–614.
- Melnalksnis 1925 – Melnalksnis, K.** *Likumi, rīkojumi, apkārtraksti, paskaidrojumi un ierosinājumi obligatoriskos skolu jautājumos par laiku no Izglītības ministrijas darbības sākuma 1919. gada jūlijā līdz 1923. gada decembrim*. Neoficiāls izdevums. Rīga : A. Gulbis, 1925.
- Neuner 2003 – Neuner, Gerhart.** *Socio-cultural interim Worlds in foreign language teaching and learning*. Strasbourg : Directorate of School, Out-of-School and Higher Education, Council of Europe, 2003.
- Tickoo 1984 – Tickoo, M. L.** Claude Marcel and ‘une méthode rationnelle’. *World Language English*. Vol. 3, No. 4, Oxford : Pergamon Press Ltd., 1984, pp. 240–244.

Ieva FĪBIGA (Latvijas Universitāte)

GALĒNS PAR VALODU UN SOFISMIEM

GALEN ON LANGUAGE AND SOPHISMS

Atslēgvārdi: Galēns, valoda, sofismsi, sofismu veidi, sengrieķu valoda.

Keywords: Galen, language, sophisms, modes of sophisms, Ancient Greek.

Summary

The Ancient Greek physician Galen of Pergamum has written a treatise *Περὶ τῶν παρὰ τὴν λέξιν σοφισμάτων* (*On Fallacies due to Language*) which is not a work only on fallacies, but also on language. It could be described as one of the Ancient Greek inquiries into the nature of language.

The aim of the article is to elucidate Galen's opinions on language and sophisms, as well as their influence on language understanding. The Ancient Greek original text was used for the research. The article includes a brief historical background which sheds light on how Galen has come to writing on linguistic issues, the description and estimation of the treatise, and some possible conclusions.

The treatise is divided into four chapters. The first chapter illustrates and briefly characterizes what the six Aristotle's modes of sophisms (fallacies) are, therefore it reminds a commentary. In the second chapter, Galen sums up the task to elucidate that sophisms due to language are as many in number as sophisms due to ambiguity. The third chapter proves that there are six kinds of sophisms based on a division of the notion of sentential ambiguity. The fourth chapter describes the Stoic teaching on sophisms, and the description serves as a background for showing that Galen's own classification is more exhaustive.

The six Aristotle's modes of sophisms are as follows: ὁμωνυμία 'homonymy', ἀμφιβολία 'amphiboly', προσῳδία 'accent', σύνθεσις 'combination', διαιρεσίς 'division', and σχῆμα λέξεως 'form of expression'. These six modes are elucidated with Galen's theory and practical examples.

Avots

Kühn 1830 – Kühn, Karl Gottlob (ed.). *Claudii Galeni Opera Omnia*. Vol. XIX. Lipsiae : Teubner, 1830, pp. 8–49.

Literatūra

Baldunčiks 1999 – Svešvārdu vārdnīca. Sast. Juris Baldunčiks. Rīga : Jumava, 1999.

Dieter 1989 – Dieter, Irmer. *Hippocratic Studies at the Hamburg Thesaurus. Index Hippocraticus* [sk. 2016. g. 10. apr.]. Pieejams: <http://www1.uni-hamburg.de/Thesaurus//3MADRUS.PDF>

Edlow 1977 – Edlow, Robert Blair (ed.). *Galen on Language and Ambiguity*. Leiden : Brill, 1977.

Fībīga 2015 – Fībīga, Ieva. Medicīnas valoda Senajā Grieķijā un tās attīstība. *Linguistica Lettica*, Nr. 23. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2015, 182.–202. lpp.

Gaile, van Hofa 2003 – Gaile, Agnese; van Hofa, Aija. *Hipokratiskie raksti. Izlase*. Rīga : Liepnieks un Rītups, 2003.

- Hankinson 2008** – **Hankinson, Robert James** (ed.). *The Cambridge Companion to Galen*. Cambridge : Cambridge University Press, 2008.
- Hayes, Nimis 2014** – **Hayes, Evan; Nimis, Stephen**. *Galen Three treatises: On My Own Books, On the Order of My Books, That the Best Physician is also a Philosopher. An Intermediate Greek Reader. Greek text with running vocabulary and commentary*. Oxford : Faenum Publishing, Ltd, 2014.
- Kukjalko 2011 -e** – **Kukjalko, Brīgita**. *Sengrieķu filoloģisko tekstu valoda* [sk. 2016. g. 9. martā]. Pieejams: <https://luis.lu.lv/pls/pub/wct.doktd?l=1>
- Rosen 2015 -e** – **Rosen, Ralph**. *The Best Doctor is Also a Philosopher. Galen on Science, Humanities and the Arts* [sk. 2016. g. 11. apr.]. Pieejams: <https://vimeo.com/126153171>
- TLG -e** – *Thesaurus Linguae Graecae* [sk. 2016. g. 4. apr.]. Pieejams: <http://stephanus.tlg.uci.edu/>

Sigita IGNATJEVA (Liepājas Universitāte)

**DIALEKTISMU ATVEIDE DŽEIMSA DŽOISA ROMĀNA *ULISS*
TULKOJUMĀ LATVIEŠU VALODĀ**

**RENDERING OF DIALECTICISMS IN THE LATVIAN TRANSLATION
OF *ULYSSES* BY JAMES JOYCE**

Atslēgvārdi: dialektismi, tulkojums, Džeimss Džoiss, *Uliss*, daiļliteratūra.

Key words: dialecticisms, Latvian translation, James Joyce, *Ulysses*, fiction.

Summary

The paper deals with the Latvian translation of dialecticisms in *Ulysses* by James Joyce. The latest version of the translation by Dzintars Sodums (2012) has been chosen to define the translation methods. According to the commentary to *Ulysses* by Don Gifford and Robert J. Seidman (*Ulysses Annotated. Notes for James Joyce's Ulysses*, 1988), in total, there are 35 uses of dialect in the novel. The Latvian translation confirms the assumption that translations generally tend to be more normative in language use than original works: in seventeen cases a dialectal expression is translated as literary lexis (allotting it unusual semantics in two occasions). Five times the dialecticisms are translated as occasional lexis, four times – as colloquial lexis, three times omission is used. Only once the dialect is translated as an imitation of two Latvian dialects.

Dialect in *Ulysses* is not used to mark the characters; its function is to produce the diversity of the English language. Therefore there is no necessity to translate dialecticisms uniformly or as a dialect, and translation as literary lexis (especially if the method of compensation is also used), colloquial speech, archaisms, etc. are acceptable. Since the task of a translator is to show the multiplicity of language, dialecticisms can be used to translate other parts of the lexis of the source text.

Avoti

Conan Doyle -e – Conan Doyle, Arthur. *The Hound of the Baskervilles* [sk. 2016. g. 23. nov.]. Pieejams: http://www.planetpublish.com/wp-content/uploads/2011/11/The_Hound_of_the_Baskervilles_T.pdf

Džoiss, Džeimss. *Uliss*. Rīga : Liepnieks un Rītups, 2012.

Joyce, James. *Ulysses*. London : Penguin Books, 2000.

Literatūra

Adamaite 2014 – Adamaite, Undīne. Maima Grīnberga: arī guglēšanas laikmetā ir saglabājušies daži erudīti cilvēki. *Diena*, 25. apr., 2014 [sk. 2015. g. 18. nov.]. Pieejams: <http://www.diena.lv/kd/intervijas/maima-grinberga-ari-guglesanas-laikmeta-ir-saglabajusies-dazi-eruditii-cilveki-14053579>

Englund Dimitrova 1997 – Englund Dimitrova, Birgitta. Translation of Dialect in Fictional Prose – Vilhelm Moberg in Russian and English as a Case Point. *Norm, variation and change in language*. Proceedings. Stockholm : Almqvist & Wiksell International, 1997.

- Gifford, Seidman 1988** – Gifford, Don, Seidman, Robert J. *Ulysses Annotated. Notes for James Joyce's Ulysses*. Berkeley : California University Press, 1988.
- Komentāri 2012** – Komentāri. Džoiss, Džeimss. *Uliss*. Rīga : Liepnieks un Rītups, 2012, 659.–739. lpp.
- Landers 2001** – Landers, Clifford E. *Literary Translation. A Practical Guide*. Clevedon, Buffalo, Toronto, Sidney : Multilingual Matters, 2001.
- ME II** – Mīlenbahs, Kārlis. *Latviešu valodas vārdnīca*. Redīgējis, papildinājis un turpinājis J. Endzelīns. II sēj. Rīga, 1923.
- Newmark 1988** – Newmark, Peter. *A Textbook of Translation*. New York, London : Prentice Hall, 1988.
- Salvēte 2002** – Salvēte! *Latīņu valodas mācību grāmata*. Rīga : Zvaigzne ABC, 2002.
- Sodums 2012** – Sodums, Dzintars. Tulkotāja pēcvārds. Džoiss, Džeimss. *Uliss*. Rīga : Liepnieks un Rītups, 2012, 744.–745. lpp.
- Комиссаров 1990** – Комиссаров, Вилен. *Теория перевода (лингвистические аспекты)*. Москва : Высшая школа, 1990.

**Larisa ILJINSKA, Marina PLATONOVA, Tatjana SMIRNOVA,
Oksana IVANOVA, Zane SENKO** (Rīgas Tehniskā universitāte)

LINGVISTISKAIS UN EKSTRALINGVISTISKAIS KONTEKSTS TULKOŠANĀ

LINGUISTIC AND EXTRALINGUISTIC CONTEXT IN TRANSLATION

Atslēgvārdi: tulkošanas pragmatiskie aspekti, konteksts, nozīmes atveide tulkošanā, pragmatiskā adaptācija.

Keywords: pragmatic aspects of translation, context, meaning representation in translation, pragmatic adaptation.

Summary

The present article analyses relations between meaning and context as an interactive process that promotes cognition and communication, both intralingual and interlingual. The paper provides a survey of literature on different types of linguistic and extralinguistic context with a special focus on the role of context in translating special texts. The implications different types of context have in the process of decoding and re-encoding the message in the process of translation are illustrated considering student translations in the field of telecommunications and economics.

Context is treated as the environment of text production, it is a set of conditions in which words are used, including such extralinguistic factors as the social and cultural setting. Context is the determinative factor for revealing various senses of a word, phrase or sentence, and the translator should be aware of the role of various contexts in the process of decoding the source text and producing new texts in the process of translation, often creating new contexts.

Technical translation is considered to be a promising tool for theoretical investigation because studying the processes of meaning creation and meaning transfer between the languages can promote understanding of the complicated processes occurring within the contemporary language for specific purposes.

Literatūra

- Baker 1992 – Baker, Mona.** *In Other Words: A Coursebook on Translation*. Great Britain : Routledge, 1992.
- Brobjer 2008 – Brobjer, Thomas.** *Nietzsche's Philosophical Context: An Intellectual Biography*. Urbana : University of Illinois Press, 2008.
- Byrne 2010 – Byrne, Jody.** *Technical Translation: Usability Strategies for Translating Technical Documentation*. Netherlands : Springer, 2010.
- De Beaugrande 2001 – De Beaugrande, Robert.** Theory and Practice of Translation in the Age of Hypertechnology. Paper at the *Second International Congress of Translators*, Universidade Federal de Minas Gerais, 2001.
- Ghadessy 1999 – Ghadessy, Mohsen.** *Text and Context in Functional Linguistics*. Amsterdam, Philadelphia, John Benjamins, 1999.
- Halliday 1989 – Halliday, Michael.** *Spoken and Written Language*. Oxford : Oxford University Press, 1989.

- Halliday, Hasan 1985** – **Halliday, Michael; Hasan, Ruqaiya.** *Language, Context, and Text: Aspects of Language in a Social-Semiotic Perspective*. Oxford : Oxford University Press, 1985.
- Hennings 2004** – **Hennings, Dorothy.** *Reading and Meaning*. London : Pearson Education Limited, 2004.
- Janik, Nanda; Rabbani 2004** – **Janik, Maciej; Nanda, Amit; Rabbani, Reiman.** *Semantic Context Specification*. 2004 [sk. 2015. g. 4. sept.]. Pieejams: <http://lsdis.cs.uga.edu/~mjanik/presentation/20040506SemanticContextSpecification.pdf>
- Kosonen 2011** – **Kosonen, Panu.** *Pragmatic Adaptation: Skeptics vs. Creationists*. Jyväskylä : University of Jyväskylä Publishing, 2011.
- Leckie-Tarry 1995** – **Leckie-Tarry, Helen.** *Language and Context*. England : Continuum, 1995.
- Levinson 1983** – **Levinson, Stephen.** *Pragmatics. Cambridge Textbooks in Linguistics*. Cambridge : Cambridge University Press, 1983.
- Long 2005** – **Long, Lynne.** *Translation and Religion*. Clevedon : Multilingual Matters Ltd, 2005.
- Malmkjaer 2002** – **Malmkjaer, Kirsten.** *The Linguistics Encyclopedia*. GB : Routledge, 2002.
- Manfredi 2005** – **Manfredi, Marina.** Translating Varieties of English in a Cross-Cultural Perspective: Lexical Items and Nominal Groups in the Translation of Works by R. K. Narayan and V. Chandra into Italian. *Cross-Cultural Encounters: Linguistic Perspectives*. Edited by Marina Bondi and Nick Maxwell. Roma : Officina Edizioni, 2005, pp. 205–215.
- Newmark 1995** – **Newmark, Peter.** *A Textbook of Translation*. London : Prentice Hall, 1995.
- Steiner, Yallop 2001** – **Steiner, Erich; Yallop, Colin.** *Exploring Translation and Multilingual Text Production: Beyond Content*. Berlin, New York : Mouton de Gruyter, 2001.
- Stolze 2009** – **Stolze, Radegundis.** Dealing with Cultural Elements in Technical Texts for Translation. *The Journal of Specialized Translation*, 11, 2009, pp. 124–142.

Kertu KIBERMANE, Gunta KLAVA
(Latviešu valodas aģentūra, Latvijas Universitāte)

**LATVIJAS KRIEVVALODĪGO MAZĀKUMTAUTĪBU
LINGVISTISKĀ ATTIEKSME UN LINGVISTISKĀ UZVEDĪBA:
SITUĀCIJAS PĀRMAINAS**

**LANGUAGE ATTITUDES AND BEHAVIOURS AMONG RUSSIAN
SPEAKING MINORITIES IN LATVIA:
ON THE THRESHOLD OF CHANGES**

Atslēgvārdi: lingvistiskā attieksme, lingvistiskā uzvedība, valodas politika, valodas apguve, valodas lietojums.

Keywords: language attitudes, language behaviour, language policy, language acquisition, language use.

Summary

This paper analyses language attitudes held by the largest group of minorities – Russian-speakers – in Latvia. More specifically, the paper studies language attitudes in relation to language use and language policy, as all three are intertwined and under mutual influence. The empirical data used in this paper has been collected in 2012 and 2014 by the Latvian Language Agency; additionally secondary data from previous pieces of research has been used as well.

As shown by a great deal of recent studies, Latvian Russian-speaking minorities have acquired good Latvian skills, approximately 90 % of Latvia's inhabitants now claim to have at least fundamental skills in the state language. Although the spread of Latvian skills would enable communication in Latvia to take place mostly in Latvian, often it is not the case, and Latvia's inhabitants commonly use also Russian. Thus, the problem, as identified by the state language policy, is not anymore in language skills but in language use, and one of the main aims of Latvian language policy is to increase the use of the Latvian language.

The paper shows that it is not the language attitudes of minorities that hinder communication in Latvian – these are mostly positive – but the stereotypes held by Latvians about the minorities as unwilling to learn and speak Latvian.

Avoti un literatūra

Ajtony 2011 – Ajtony, Zsuzsanna. Ethnic Stereotypes – Impediments or Enhancers of Social Cognition? *Acta Universitatis Sapientiae, Philologica*. Vol. 3, No. 2. De Gruyter Mondon, 2011, pp. 134–155.

Assessing Ethnolinguistic Vitality 2000 – Assessing Ethnolinguistic Vitality. Theory and Practice. Ed. by Gloria Kindell, M. Paul Lewis. SIL International, Dallas, Texas, 2000.

Baker, Prys Jones 1998 – Baker, Colin; Prys Jones, Sylvia. *Encyclopaedia of Bilingualism and Bilingual Education*. Clevedon, Avon, UK : Multilingual Matters, 1998.

Brown 2014 – Brown, Douglas H. *Principles of Language Learning and Teaching*. The sixth edition. Pearson Education Esl, 2014.

Celā uz pilsonisku sabiedrību 2001 – Pētījumu un rīcības programma „Ceļā uz pilsonisku sabiedrību”. Latvijas iedzīvotāju aptauja. 2000. gada novembris. Atskaite. BSZI, Naturalizācijas pārvalde, 2001.

CSB 2000 – *Tautas skaitīšana 2000*. Centrālā statistikas pārvalde [sk. 2015. g. 11. okt.]. Pieejams: <http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/tautassk/?rxid=992a0682-2c7d-4148-b242-7b48ff9fe0c2>

Data Serviss 2004 – *Latviešu valodas attīstības un lietojuma problēmas*. Aptaujas atskaite. Data Serviss. Decembris 2004.

Druviete 2010 – **Druviete, Ina.** *Skatījums. Valoda, sabiedrība, politika*. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2010.

Druviete 2014 – **Druviete, Ina.** Kā stiprinās valodu. Ilze Kuzmina. *Latvijas Avīze*, 2014, 29. okt.

Druviete 2015 – **Druviete, Ina.** Pasaules, Eiropas un valsts konteksts Latvijas valodas politikā. *Vārds un tā pētīšanas aspekti* : rakstu krājums, 19 (2). Liepāja : LiePA, 49.–58. lpp.

Gardner, Lambert 1972 – **Gardner, Robert C.; Lambert, Wallace E.** *Attitudes and motivation in second-language learning*. Newbury House Publishers, 1972.

Gardner, MacIntyre 1991 – **Gardner, Robert C.; MacIntyre, Peter D.** An Instrumental Motivation In Language Study. Who Says It Isn't Effective? *Studies in Second Language Acquisition*. Vol. 13. Issue 01. March 1991. Cambridge : Cambridge University Press, 1991, pp. 57–72.

Garrett 2011 – **Garrett, Peter.** *Attitudes to Language*. Cambridge : Cambridge University press, 2011.

Hirša 2007 – **Hirša, Dzintra.** Valsts valodas prasmes atetstācijas vadība. *Latviešu valoda 15 neatkarības gados*. Rīga : Valsts valodas komisija, 2007, 93.–98. lpp.

Kristiansen 2001 – **Kristiansen, Gitte.** Social and linguistic stereotyping: A cognitive approach to accents. *Estudios Ingleses de la Universidad Complutense*. No. 9. Madrid, 2001, pp. 129–145.

Kristiansen 2010 – **Kristiansen, Tore.** Conscious and Subconscious Attitudes towards English Influence in the Nordic Countries: Evidence for Two Levels of Language Ideology. *International Journal of the Sociology of Language* 204, pp. 59–95.

Latvijas valodas situācijas dinamika 1999/2000 – *Latvijas valodas situācijas dinamika (1995–2000)*. Sociolingvistisks pētījums. Rīga : LU LAVI, 1999/2000.

LSM 2016 – Kučinskis: Pilnīga pāreja uz izglītību latviešu valodā no 2018. gada nav reāla. Intervija [sk. 2016. g. 15. febr.]. Pieejams: <http://www.lsm.lv/lv/raksts-latvija/zinas/kucinskis-pilniga-pareja-uz-izglitibu-latviesu-valoda-no-2018.gada-nav-real.a165544/>

Martí et al. 2005 – **Martí, Fèlix et al.** *Words and Worlds. World Languages review*. Bilingual Education and Bilingualism: 52. Multilingual Matters LTD, 2005.

Piederības sajūta Latvijai 2014 – *Piederības sajūta Latvijai*. Rīga : Sabiedriskās domas pētījumu centrs „SKDS”, 2014.

Priedīte 2002 – **Priedīte, Aija.** Latviešu valodas apguve – cīņa ar mītiem, stereotipiem un aizspriedumiem. *Jaunā Gaita*, Nr. 231, 2002, dec.

Schüppert, Hilton, Gooskens 2015 – **Schüppert, Anja; Hilton, Nanna Haug; Gooskens, Charlotte.** Swedish is beautiful, Danish is ugly? Investigating the link between language attitudes and spoken word recognition. *Linguistics. An Interdisciplinary Journal of the Language Sciences*. Vol. 53, Issue 2, Mar 2015. De Gruyter Monton, 2015, pp. 375–403.

- Swann 2004** – **Swann, Joan; Deumert, Aana; Lillis, Theresa; Mesthrie, Rajend.** *A Dictionary of Sociolinguistics*. The University of Alabama Press, 2004.
- Valoda 2007** – *Valoda*. Atskaite. 2007. gada augsts–septembris. Rīga : Baltijas Sociālo Zinātņu institūts, 2007.
- Valodas ideoloģija 2015** – *Valodas ideoloģija un plašsaziņas līdzekļi (televīzija)*. Sociolingvistisks pētījums. Aut. kol. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2015.
- Valodas situācija Latvijā 2011** – *Valodas situācija Latvijā: 2004–2010*. Aut. kol. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2011.
- Valodas situācija Latvijā 2016** – *Valodas situācija Latvijā: 2010–2015*. Aut. kol. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2016.
- Valsts valodas prasmes pārbaude 2013** – *Valsts valodas prasmes pārbaude Latvijā: rezultāti un to analīze (2009–2012)*. Pētījums. V. Ernststone, A. Lazareva, B. Mūrniece-Buļeva. Red. I. Muhka. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2013.

Inga LAIZĀNE (Liepājas Universitāte)

**METODISKĀS DOMAS ATTĪSTĪBA
LATVIEŠU VALODAS KĀ SVEŠVALODAS
MĀCĪBU GRĀMATĀS**

**DEVELOPMENT OF METHODOLOGICAL OPINION
IN TEXTBOOKS FOR LATVIAN
AS A FOREIGN LANGUAGE**

Atslēgvārdi: latviešu valoda kā svešvaloda, mācību grāmata, valodas apguve, valodas apguves metodes un pieejas, lingvovidaktika.

Keywords: Latvian as a foreign language, textbook, language acquisition, methods and approaches of language acquisition, linguodidactics.

Summary

Valuable witnesses of a certain century are learning materials. These present information on both language teaching traditions and the target audience for which the learning material is intended. Both the content of language teaching and approaches and methods that the authors of learning materials imagined to be useful for language acquisition may be discovered by studying learning materials.

This article displays the development of methodological opinion in textbooks that were published both in Latvia, and outside it, and were intended for the acquisition of Latvian as a foreign language. After examining the learning materials intended for the acquisition of Latvian as a foreign language, it can be concluded that learning materials published during exile can be characterized as structuralism oriented learning materials that mainly materialize as the use of the grammar translation method and the audio-lingual method.

With time the structural approach in language acquisition in the foreign language teaching practice was substituted by the communicative and functional approach, also affecting the fact that in the learning materials intended for the acquisition of Latvian as a foreign language the idea of communication oriented approach for language acquisition was used. The development of these ideas in Latvia were started by Arvils Šalme and Pēteris Ūdris who published a new and progressive learning material “Do it in Latvian!” at that time that included elements of all three – the structural, functional, and communicative approaches.

Although nowadays an idea of a learning material based on a communicative approach has not disappeared, it may not be based solely on one approach or method. Taking into account the empirical experience and reviewing various learning materials intended for the acquisition of Latvian as a foreign language, it may be concluded that a successful language acquisition process is possible only when elements of different approaches and methods are combined.

In general, it may be concluded that textbooks intended for the acquisition of Latvian as a foreign language display general tendencies in language acquisition practice, however, truth to be told, with a time delay.

Avoti

- Auziņa u. c. 2014** – **Auziņa, Ilze; Berķe, Maija; Lazareva, Anta; Šalme, Arvils.** *A1 Laipa. Latviešu valoda* : mācību grāmata. Rīga : LVA, 2014.
- Budiņa-Lazdiņa 1966** – **Budiņa-Lazdiņa, Terēza.** *Teach Yourself Latvian*. London : English Universities Press, 1966.
- Klēvere-Velhli, Naua 2012** – **Klēvere-Velhli, Inga; Naua, Nikole.** *Latviešu valoda studentiem* : mācību līdzeklis latviešu valodas kā svešvalodas apguvei. Rīga : LVA, 2012.
- Lasmane 1985** – **Lasmane, Valentine.** *A Course in Modern Latvian* : latviešu valodas mācība angļu valodas pratējiem. ALA, 1985.
- Lelis 1992** – **Lelis, Jāzeps.** *Latviešu valodas mācība iesācējiem. Basic Latvian I.* 3. izdevums. ALA, 1992.
- Millers 1979** – **Millers, Antonia.** *Latvian Language: Grammar, vocabulary, exercises*. California : Echo Publishers, 1979.
- Priedīte, Ludden 1992** – **Priedīte, Aija; Ludden, Andreas.** *Lettisch Intensiv! Das Lehrbuch der lettischen Sprache*. Hamburg : Baltica, 1992.
- Sadauska 2001a** – **Sadauska, Ilga.** *Latvian, Part I.* Rīga : RTU, 2001.
- Sadauska 2001b** – **Sadauska, Ilga.** *Latvian, Part II.* Rīga : RTU, 2001.
- Sadauska 2002** – **Sadauska, Ilga.** *Latvian, Part III.* Rīga : RTU, 2002.
- Svarinska 2003** – **Svarinska, Asja.** *Latviešu valoda: mācību kurss 25 nodarbībām. Latvian in 25 lessons.* Rīga : Zvaigzne ABC, 2003.
- Šalme, Ūdris 1996** – **Šalme, Arvils; Ūdris, Pēteris.** *Do it in Latvian!* Rīga : SI, 1996.
- Zagorska 2014** – **Zagorska, Ilze.** *Latviešu valoda igauņu studentiem* : mācību uzdevumu krājums. Rīga : LVA, 2014.
- Zeps 1981** – **Zeps, Valdis Juris.** *Speak you Latvian?* Latviešu valodas mācība iesācējiem. Kopā ar *Speak you Latvian: Key to exercises*. Mašīnraksta fotokopija. Madison : autora izd., 1981.
- Корст-Стрейпа 1998** – **Корст-Стрейпа, Лига.** *Лёгкий путь к латышскому языку*. Rīga : Zvaigzne ABC, 1998.

Literatūra

- Auziņa, Šalme 2013** – **Auziņa, Ilze; Šalme, Arvils.** *Latviešu valodas prasmes līmeņi: Pamatlīmenis (A1, A2).* Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2013.
- Kees de Bot, Lowie, Verspoor 2005** – **Kees de Bot, Lowie, Wander; Verspoor, Marjolinj.** *Second Language Acquisition*. Routledge, 2005.
- Lazdiņa, Šalme 2008** – **Lazdiņa, Sanita; Šalme, Arvils.** *Latviešu valodas apguve mazākumtautību izglītībā: tendences, attīstība, ietekmes.* Rīga : LVAVA, 2008.
- LTSV 2011** – *Lingvodidaktikas terminu skaidrojošā vārdnīca*. Valentīna Skujiņa, Zenta Anspoka, Vita Kalnbērziņa, Arvils Šalme. [Rīga] : LVA, LVI, 2011.
- Naua 2003** – **Naua, Nikole.** Komunikatīvā pieeja gramatikai. Zinātniski metodisks izdevums *Tagad*. LVAVA, 2003. (1), 8.–10. lpp.
- Šalme 2011a** – **Šalme, Arvils.** *Latviešu valodas kā svešvalodas apguves pamatjautājumi.* Rīga : LVA, 2011.
- Šalme 2011b** – **Šalme, Arvils.** Par dažām mazāk zināmām lappusēm latviešu valodas apguves vēsturē. Zinātniski metodisks izdevums *Tagad*. LVA, 2011. (1), 11.–17. lpp.
- Zeps 1987** – **Zeps, Valdis Juris.** Dažādi ceļi uz latviešu valodu. *Jaunā gaita*, Nr. 162, 1987 [sk. 2016. g. 10. apr.]. Pieejams: http://zagarins.net/jg/jg162/JG162_gramatas_Zeps.htm

Irina LIOKUMOVIČA (Rīgas Tehniskā universitāte)

ON COGNITIVE ASPECTS OF TEXTUAL ANALYSIS

PAR TEKSTA ANALĪZES IZZIŅAS ASPEKTIEM

Keywords: cognitive paradigm, interactivity, the author's perspective, textual analysis, scientific and technical texts.

Atslēgvārdi: izziņas paradigma, interaktivitāte, autora viedoklis, teksta analīze, zinātniskie un tehniskie teksti.

Kopsavilkums

Pētijums veltīts rakstveida teksta analīzei lingvistikā no izziņas perspektīvas. Galvenā uzmanība ir pievērsta zinātniskiem un tehniskiem tekstiem. Tie aplūkotas teksta īpatnības, kā arī tiek pētīta teksta interaktīvā daba. Autora viedoklis un tēmas skatijums ir pētīts un ilustēts ar piemēriem, izmantojot rakstveida zinātniski tehniskos tekstus arhitektūras nozarē angļu valodā.

Pētijuma rezultātiem ir empīriska vērtība. Tie var sekmēt un veicināt tulkošanas kompetenču attīstību augstākā profesionālā līmenī. Secinājumus, kas gūti izpētes procesā, var izmantot, lasot teksta lingvistikas un akadēmiskās rakstu valodas lekcijas augstākajās mācību iestādēs.

References

- Bowman 2013 – Bowman, David.** *Concise Guide to Technical and Academic Writing*. USA : Write Well publishing, 2013.
- Brown, Yule 1983 – Brown, Gillian; Yule, George.** *Discourse Analysis*. Cambridge : Cambridge University Press, 1983.
- Dijk 1997 – Dijk, Teun Adrianus van.** The Study of Discourse. Dijk, Teun Adrianus van (Ed.). *Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction. Discourse as Structure and Process*. Vol. 1. London : Sage, 1997, pp. 1–34.
- Dijk 2008 – Dijk, Teun Adrianus van.** *Discourse and Power*. Hounmills, Basingstoke, Hampshire, New York : Palgrave Macmillan, 2008.
- Fløttum 2005 – Fløttum, Kjersti.** The Self and the Others: Polyphonic Visibility in Research Articles. *International Journal of Applied Linguistics*, 15 (1), 2005, pp. 29–44.
- Flowerdew 2012 – Flowerdew, Lynne.** *Corpora and Language Education*. Hounds Mills, Basingstoke, Hampshire; New York : Palgrave Macmillan, 2012.
- Hatim 2013 – Hatim, Basil.** *Teaching and Researching Translation*. 2nd edition. Harlow, UK : Pearson Education Limited, 2013.
- House 2012 – House, Juliane.** Text Linguistics and Translation. Gambier, Yves; Doorslaer, Luc van (Eds.). *Handbook of Translation Studies*. Vol. 3. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2012, pp. 178–183.
- Hyland 2002 – Hyland, Ken.** Directives: Argument and Engagement in Academic Writing. *Applied Linguistics*, 23 (2), 2002, pp. 215–239.
- Hyland 2005 – Hyland, Ken.** Stance and Engagement: A Model of Interaction in Academic Discourse. *Discourse Studies*, 6 (2), 2005, pp. 173–191.
- Hyland 2014 – Hyland, Ken.** English for Academic Purposes and Discourse Analysis. Gee James Paul; Handford, Michael (Eds.). *The Routledge Handbook of Discourse Analysis*. London, New York : Routledge Taylor, Francis Group, 2014, pp. 412–423.

- Jones 2014** – **Jones, Denna** (Ed.). *Architecture: The Whole Story*. London : Thames and Hudson Ltd., 2014.
- Kintsch 1998** – **Kintsch, Walter**. *Comprehension: A Paradigm for Cognition*. New York : Cambridge University Press, 1998.
- Nord 2005** – **Nord, Christiane**. *Text Analysis in Translation. Theory, Methodology, and Didactic Application of a Model of Translation Oriented Text Analysis*. 2nd edition. Amsterdam, New York : Rodopi, 2005.
- Olohan 2013** – **Olohan, Maeve**. Scientific and Technical Translation. Milan, Carmen; Bartrina, Franceska (Eds.). *The Routledge Handbook of Translation Studies*. London, New York : Routledge. Taylor and Francis Group, 2013, pp. 425–437.
- Schiffrin 1994** – **Schiffrin, Deborah**. *Approaches to Discourse*. Oxford : Blackwell, 1994.
- Silver, McLean, Evans 2013** – **Silver, Pete; McLean, Will; Evans, Peter**. *Structural Engineering for Architects: a Handbook*. London : Laurence King Publishing, 2013.
- Thompson 2001** – **Thompson, Geoff**. Interaction in Academic Writing: Learning to Argue with the Reader. *Applied Linguistics*, 22 (1), 2001, pp. 58–78.
- White 2003** – **White, Peter**. Beyond Modality and Hedging: A Dialogic View of the Language of Intersubjective Stance. *Text*, 23 (2), 2003, pp. 259–284.
- Зубов, Зубова 2007** – **Зубов, Александр; Зубова, Ирина**. *Основы искусственного интеллекта для лингвистов [Текст] : Учебное пособие*. Москва : Университетская книга, 2007.

Nijolė LITEVKIENĖ (Šiauliai State College)

**ANATOMICAL TERMS IN V. KULIEŠIS'
PRACTICAL LATIN-LITHUANIAN DICTIONARY
(PRAKTIŠKAS LOTYNŲ-LIETUVIŲ ŽODYNAS)**

**ANATOMIJAS TERMINI VLADA KULIEŠA
PRAKTISKAJĀ LATĪNU-LIETUVIEŠU VĀRDNĪCĀ**

Keywords: language of medicine, anatomical terms, Lithuanian anatomical terminology.

Atslēgvārdi: medicīnas valoda, anatomijas termini, lietuviešu anatomijas terminoloģija.

Kopsavilkums

Medicīnas terminoloģija ir zinātne par vārdiem, kas nosauc cilvēka ķermeņa sistēmas, anatomisko struktūru, procesus un procedūras. Liela ietekme medicīniskās terminoloģijas attīstībā un pilnveidē bija zinātniskās anatomijas radītājam Andreasm Vezālijam (*Andreas Vesalius*). Beļgu anatomā, nomenklatūras reformētāja A. Vezālija idejas ir ietekmējušas daudzu valstu terminoloģijas veidošanos. Kopš 16. gadsimta anatomijas terminoloģija ir papildināta ar jauniem terminiem, kam bija daudz sinonīmu.

Par lietuviešu anatomijas terminoloģijas izveides sākumu var uzskatīt 16. gadsimta vidu. Terminoloģijas izveide un normēšana saistīta ar zinātnes nozares jēdzienu sistematizēšanu un klasificēšanu.

Medicīnas zinātnes terminoloģijas izstrāde, terminu pilnveide, meklējot visatbilstīgāko vārdu tā vai cita jēdziena izteikšanai, – tas ir ilgs un rūpīgs darbs, kas sākās 20. gadsimta sākumā. Anatomijas terminoloģija, cilvēka ķermeņa daļu nosaukumu sistēma tika uzkrāta pakāpeniski. Pirmie tautas nosaukumi rodami Konstantina Sirvīda (*Konstantinas Sirvydas*) darbā *Dictionarium trium linguarum* (izdots ap 1620. gadu). Jons Basanavičs (*Jonas Basanavičius*) savāca un publicēja ap 270 medicīnas terminu krievu un lietuviešu valodā, noteica latīņu atbilstmes. Viņš bija lietuviešu medicīnas terminoloģijas pamatlīcējs.

Rakstā analizēti Vlada Kulieša (*Vladas Kuliešis*) „Praktiskās latīņu-lietuviešu vārdnīcas” (*Praktiskas Lotynų-lietuvių žodynas*, 1932) anatomijas termini. Balstoties savāktajā materiālā, aplūkoti V. Kulieša vārdnīcas un „Medicīnas terminu vārdnīcas” (*Medicinos terminų žodynas*, 1980) anatomijas terminu līdzības un atšķirības aspekti. Secināts, ka daļa terminu sakrīt, tie ir iesakņojušies mūsdienu anatomijas terminoloģijā, bet lielākā daļa terminu atšķiras.

Resources

VK – Kuliešis, Vladas. *Praktiskas Lotynų-lietuvių žodynas*. Kaunas : Šviesos spaustuvė, 1932.

MTŽ – Astrauskas, Vytautas et al. *Medicinos terminų žodynas*. Vilnius : Mokslas, 1980.

References

Česnys 2002 – Česnys, Gintautas. Lietuviškojo anatomijos vardyno istorijos metmenys. *Terminologija*, No 9, 2002, pp. 55–65.

- Dircks 2005 – Dircks, J Henry.** Greek and Latin in Medical Terminology, 2005 [Accessed 16 January 2016]. Available: http://www.athenisfinlandiae.com/AF10_Forsius%20Arno_Latin%20as%20the%20language%20of%20Medicine%20-%20historical%20survey.pdf
- Forsius 2010 – Forsius, Arno.** Latin as the language of Medicine – historical survey, 2010 [Accessed 10 July 2016]. Available: http://www.athenisfinlandiae.com/AF10_Forsius%20Arno_Latin%20as%20the%20language%20of%20Medicine%20-%20historical%20survey.pdf
- Kachlik et al. 2008 – Kachlik, David et al.** Anatomical terminology and nomenclature: past, present and highlights. *Surg. Radiol. Anat.*, No 30, 2008, pp. 459–466.
- O’Rahilly 2004 – O’Rahilly, Ronan et al.** Basic Human Anatomy. Dartmouth, 2004 [Accessed 5 December 2015]. Available: http://www.dartmouth.edu/~humananatomy/part_1/chapter_1.html
- Sakai 2007 – Sakai, Tatsuo.** Historical evolution of anatomical terminology from ancient to modern. *Anatomical Science International*, No 82, 2007, pp. 65–81.
- Wilson 2006 – Wilson, Jeffrey A.** Anatomical Nomenclature of Fossil Vertebrates: Standardized Terms or ‘Lingua Franca’? *Journal of Vertebrate Paleontology*, No 26 (3), 2006, pp. 511–518.

Agnija PLATACE (Latvijas Universitāte)

**ANGLISMI LATVIEŠU UN NORVĒGU PRESES AVOTOS
20. GADSIMTA 30. GADOS:
IESKATS VĒSTURISKAJĀ FONĀ**

**ANGLICISMS IN LATVIAN AND NORWEGIAN PRESS IN THE 1930s:
AN INSIGHT INTO THE HISTORICAL BACKGROUND**

Atslēgvārdi: aizguvumi, angļu valoda, latviešu prese, norvēgu prese, svešvalodas politika (20. gadsimta 30. gados).

Keywords: borrowings, English, Latvian press, Norwegian press, foreign language policy in the 1930s.

Summary

The beginning of the 20th century is especially important for Latvia and Norway as they both acquired sovereignty, Norway in 1905, while Latvia in 1918. The topic of this article is the use of English loanwords in newspapers of the two independent North-European countries, and to what extent loans reveal the borrowed word-stock and tendencies of equivalent formation.

The Latvian language experienced German (mostly since the 16th–17th cent.) and Russian (especially since the 18th cent.) impact, but due to westernization in the interwar period the linguistic landscape gradually changed. The Norwegian language, on the other hand, underwent the internal linguistic competition between the two written standards – Bokmål and Nynorsk. The attempts to develop the so-called Common Norwegian resulted in a relatively weak language policy as to uniform strategies of the standardization of English borrowings. It can also be explained by other factors, such as similar language typology, language contact time scale within Norwegian speaking society and its English language competence.

The introduction of English as the first foreign language in education in Latvia (1934) and Norway (1935) was one of the further markers towards global tendencies of the influence of English on both societies.

The collected data show that the ruling authoritarian ideology under Ulmanis (e. g. national language policy, promulgation of the Press Law in 1938) did not interfere with the borrowed stock or in any way limit contacts with English speaking countries as reflected in newspaper articles. Thematically Latvian and Norwegian articles covered a wide range of similar events abroad.

The material reveals the use of assimilated and non-assimilated borrowed words. The English pattern has a tendency to be more favored in Norwegian rather than in Latvian, e. g. the use of parallel forms, instances of non-adapted borrowings and hybrid forms. Alongside these elements, the Norwegian press offers a great number of private advertisements in English. In Latvian texts one can hardly find items of the type, probably due to the growing nationalism in the country as well as the former socio-historical context.

Avoti un literatūra

- ĀPNAI 1934** – Kā ārzemju prese novērtē angļu valodas ienešanu mūsu pamatskolās. *Rīts*, Nr. 10 [sk. 2015. g. 10. okt.]. Pieejams: <http://periodika.lv>
- Baldunčiks 1989** – **Baldunčiks, Juris.** *Anglicismi latviešu valodā*. Rīga : Zinātne, 1989.
- Cerūzis 2004** – **Cerūzis, Raimonds.** *Vācu faktors Latvijā (1918–1939): politiskie un starpnacionālie aspekti*. LU Vēstures un filozofijas fakultātes raksti. Sērija „Vēsture”, 1. sējums. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2004.
- Gulbis 1934** – **Gulbis, Fricis.** Angļu valoda kā pirmā svešvaloda mūsu skolās. *Audzinātājs*, Nr. 9 [sk. 2015. g. 15. okt.]. Pieejams: <http://periodika.lv>
- Johansson, Graedler 2002** – **Johansson, Stig; Graedler, Anne-Line.** *Rocka, hipt og snacksy*. Kristiansand : Høyskole Forlaget, 2002.
- LpVV 1935** – Likums par valsts valodu. *Valdības Vēstnesis*, Nr. 7 [sk. 2015. g. 11. okt.]. Pieejams: <http://periodika.lv>
- Nonācs 1934** – **Nonācs, Oto (?)**. Svešvalodas Baltijas valstu skolās. *Latvijas-Igaunijas Biedrības Mēnešraksts*, Nr. 3 [sk. 2015. g. 11. okt.]. Pieejams: <http://periodika.lv>
- NpSLP 1934** – Noteikumi par svešvalodām latviešu pamatskolās. *Valdības Vēstnesis*, Nr. 184 [sk. 2015. g. 10. sept.]. Pieejams: <http://periodika.lv>
- Ottosen 2010** – **Ottosen, Rune** (red.). *Norsk presses historie*. Bind 2. Parti, presse og publikum: 1880–1945. Oslo : Universitetsforlaget, 2010.
- PL 1938** – Preses lielvalsts. *Latgales Vēstnesis*, Nr. 144 [sk. 2015. g. 11. okt.]. Pieejams: <http://periodika.lv>
- PRL 1938** – Preses likums. *Valdības Vēstnesis*, Nr. 36 [sk. 2015. g. 20. okt.]. Pieejams: <http://periodika.lv>
- Sandøy 2000** – **Sandøy, Helge.** *Lånte fjører eller bunad?* Oslo : LNU/ Cappelen akademisk forlag, 2000.
- SKĢG 1934** – Sargāsim savu kultūru no ģermānisma gara! *Studenta Dzīve*, Nr. 33 [sk. 2015. g. 20. okt.]. Pieejams: <http://periodika.lv>
- Stene 1945** – **Stene, Aasta.** *English loan-words in modern Norwegian : a study of linguistic borrowing in the process*. London : Published for the Philological Society by Oxford University Press, 1945.
- Švābe 1950** – **Švābe, Arveds.** (red.). *Latvju enciklopēdija*. 3. sēj. Stokholma : Apgāds „Trīs zvaigznes”, 1950–1955.
- TM 1934** – Uz tāliem mērķiem. *Rīts*, Nr. 2 [sk. 2015. g. 15. okt.]. Pieejams: <http://periodika.lv>
- Treijs 1996** – **Treijs, Rihards.** *Latvijas Republikas prese 1918–1940*. Rīga : Zvaigzne ABC, 1996.
- VRN 1935** – Vācu rūpes Norvēģijā. *Rīts*, Nr. 224 [sk. 2015. g. 15. okt.]. Pieejams: <http://periodika.lv>

Jānis SĪLIS (Ventspils Augstskola)

**LATVIJAS TULKOJUMZINĀTNES PĒTĪJUMU
TEORETISKĀ FONA PARADIGMAS MAIŅA
PERIODĀ NO 1984. GADA LĪDZ 1996. GADAM**

**WESTERN TURN IN THE HISTORY OF TRANSLATION STUDIES
IN LATVIA: 1984–1996**

Atslēgvārdi: tulkojumzinātne, tulkošanas teorija, lietišķā tulkojumzinātne, pētnieciskā paradigmā, tulkojumzinātnes virziens/skola.

Keywords: translation studies, translation theory, applied translation studies, research paradigm, direction/school of translation studies.

Summary

In the second half of the nineteen eighties and the decades before, ideological pressures hindered the natural development of theoretical and applied translational research in Latvia. Up to 1992/1993 Latvian translation studies were influenced by Soviet translation schools and, to a less significant extent, by the views of some Czech and Bulgarian translation theorists. This influence shaped research directions and topics of Latvian researchers in translation theory and applied studies.

Fundamental political changes caused a paradigm shift – reorientation of translation studies in Latvia towards a positive evaluation of Western translational schools and establishing the first contacts with Western translation scholars. The 1987–1993 shift from the Soviet translational paradigm to Western views, combining interlinguistic and intercultural interpretation of translation, culminated in a peak of changes in 1992–1993. The article gives an insight into the reasons for changes, as viewed by the authors of publications in the years 1987–1993.

The author highlights the impact of these changes upon the further development of translation studies in Latvia after the paradigm shift.

Literatūra

- Barbare 1976 – Barbare, Dzidra.** *Latviešu padomju valodniecība 30 gados*. Rīga : Zinātne, 1976.
- Bankavs, Jansone 2010 – Bankavs, Andrejs; Jansone, Ilga.** *Valodniecība Latvijā: fakti un biogrāfijas*. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2010.
- Ivir 1981 – Ivir, Vladimir.** *Formal Correspondence vs. Translation Equivalence Revisited*. 1981. Even-Zohar, Toury, Gideon (eds.). *Theory of Translation and Intercultural Relations*, University of Tel Aviv (Poetics Today 2:4), pp. 51–59.
- Korolyova 1995 – Korolyova, Svetlana.** Some Tips for Teaching Translation in Big Groups. *LU Zinātniskie Raksti 594. Sastatāmā un lietišķā valodniecība*. Rīga : LU, 1995, pp. 14–20.
- Korolyova 1996 – Korolyova, Svetlana.** The Composition of Syllabus in Teaching Translation Practice. *Latvijas Universitāte. Zinātniskie raksti, 594. sēj. Sastatāmā un lietišķā valodniecība*. Rīga : LU, 1996, pp. 13–21.
- Krasovska 1996 – Krasovska, Daina.** Some Observations on Allusions Transfer in Latvian Translations. *Latvijas Universitāte. Zinātniskie raksti, 594. sēj. Sastatāmā un lietišķā valodniecība*. Rīga : LU, 1996, pp. 22–29.

- Ločmele 1996a** – **Ločmele, Gunta.** Comparison of Advertising Language in Latvian and English in the Context of Free Market Economy. *Konferences tēzes: 1. BESIG IATEFL Baltijas konference.* Rīga, 1996, p. 17.
- Ločmele 1996b** – **Ločmele, Gunta.** Cross-cultural Interference in the Language of TV Advertisements. *The 1st Riga Symposium of Pragmatic Aspects of Translation;* konferences tēzes (ed. by A. Veisbergs). Rīga : LU, 1996, p. 14.
- Načišcione 1995** – **Načišcione, Anita.** Ways of Expressing the Diminutive in English and Latvian Phraseology. *Latvijas Universitāte. Zinātniskie raksti, 594. sēj. Sastatāmā un lietišķā valodniecība.* Rīga : LU, 1995, pp. 21–28.
- Nord 1991a** – **Nord, Christiane.** Skopos, Loyalty, and Translational Conventions. *Target. International Journal of Translation Studies* (Amsterdam) 3:1, 1991, pp. 91–109.
- Nord 1991b** – **Nord, Christiane.** *Text Analysis in Translation. Theory, Method, and Didactic Application of a Model for Translation-Oriented Text Analysis.* Translated from the German by Christiane Nord and Penelope Sparrow. Amsterdam/Atlanta GA : Rodopi, 1991.
- Sīlis, Zālīte 1984** – **Sīlis, Jānis; Zālīte, Tamara.** *Basic Problems of Translation Theory.* Rīga : P. Stučkas LVU, 1984.
- Snell-Hornby 1995** – **Snell-Hornby, Mary.** *Translation Studies – An Integrated Approach.* Revised Edition. Amsterdam : John Benjamins, 1995.
- Veisbergs 1994a** – **Veisbergs, Andrejs.** Bībeles izcelsmes frazeoloģija latviešu valodā (17.–20. gs.). *Contrastive and Applied Linguistics III.* Vol. 594. Rīga : University of Latvia, 1994, pp. 31–62.
- Veisbergs 1994b** – **Veisbergs, Andrejs.** Borrowing of English Idioms in Latvian. *Journal of Baltic Studies.* Vol. XXV, No. 1, 1994, pp. 43–52.
- Veisbergs 1994c** – **Veisbergs, Andrejs.** Idiom Transformations. A Multilanguage View. Cambridge : Cambridge Language Reference News, No. 2, 1994, p. 2.
- Veisbergs 1994d** – **Veisbergs, Andrejs.** *Latvian-English, English-Latvian Dictionary of False Friends.* 2nd ed. Rīga : SI, 1994.
- Veisbergs 1994e** – **Veisbergs, Andrejs.** Translation of Idiom Transformations: Functional Approach. *Abstracts. 1st International Congress on Translation and Interpreting: Present Trends.* Las Palmas : University of Las Palmas, 1994, pp. 43–44.
- Vlakhov, Florin 2004** – **Vlakhov, Sergej; Florin, Sider.** Neperevodimoe v perevode. Realii, Bruno Osimo (ed.). *Manuale del Traduttore, Seconda Edizione.* Hoepli, 2004.
- VPSV 2007** – *Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca.* Rīga : Valsts valodas aģentūra, LU Latviešu valodas institūts, 2007.
- Weissbrod 1990** – **Weissbrod, Rachel.** Linguistic Interference in Literary Translations from English into Hebrew of the 1960s and 1970s. *Target,* Volume 2, Number 2. Amsterdam/Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 1990, pp. 165–181.
- Zauberga 1988** – **Zauberga, Ieva.** *Theory of Translation. Izvērsta programma un apraksts.* Rīga : P. Stučkas LVU, 1988.
- Zauberga 1992a** – **Zauberga, Ieva.** *Main Concepts of Translation Studies.* Revised edition. Rīga : Latvijas Universitāte, 1992.
- Zauberga 1992b** – **Zauberga, Ieva.** Kultūras fona atveides problēmas tulkojumos. *LU zinātniskie raksti.* 578. laidiens. Rīga : Latvijas Universitāte, 1992, 49.–58. lpp.
- Zauberga 1992c** – **Zauberga, Ieva.** *Theory of Translation.* Izvērsta programma un apraksts. Rīga : P. Stučkas LVU, 1992.
- Zauberga 1993** – **Zauberga, Ieva.** Translation as Part of Cultural Polysystem. *LU zinātniskie raksti.* 587. laidiens. Rīga : Latvijas Universitāte, 1993, 48.–57. lpp.

- Zauberga 1994a** – **Zauberga, Ieva.** Convention Shifts in Contemporary Latvian Translations. *Abstracts of papers presented at the 1st International Congress on Translation and Interpreting: Present Trends*. Las Palmas : Universidad Las Palmas de Gran Canaria, 1994, p. 15.
- Zauberga 1994b** – **Zauberga, Ieva.** Pragmatic Aspects of the Translation of Slang and Four-Letter Words. *Perspectives. Studies in Translatology*. 1994 : 2. Copenhagen : Museum Tusculanum Press, University of Copenhagen, 1994, pp. 137–147.
- Zauberga 1994c** – **Zauberga, Ieva.** Convention Shifts in Contemporary Latvian Translations. *LU zinātniskie raksti*. 594. laidiens. Rīga : LU, 1994, 63.–74. lpp.
- Zauberga 1994d** – **Zauberga, Ieva.** Review of Christiane Nord’s book “Text Analysis in Translation”. *LU zinātniskie raksti*. 594. laidiens. Rīga : LU, 1994, pp. 77–80.
- Zauberga 1994e** – **Zauberga, Ieva.** *A Concise Course of Translation Studies*. Mācību līdzeklis. Rīga : LU, 1994.
- Zauberga 1995a** – **Zauberga, Ieva.** Text Type and Translation Strategy. *LU Zinātniskie raksti*. 598. sējums. Rīga : LU, 1995, pp. 76–98.
- Zauberga 1995b** – **Zauberga, Ieva.** Function of Translation within Latvian Literary Polysystem. *Abstracts of papers presented in International Congress of Baltistics*. Riga : 1995, p. 131.
- Zauberga 1995c** – **Zauberga, Ieva.** Pragmatic Aspects of Advertisement Translation. *Abstracts of papers presented in the EST Congress*. Prague, 1995, p. 87.
- Zauberga 1995d** – **Zauberga, Ieva.** Culture Imperatives of Latvian Translation. *Humanities and Social Sciences. Latvia*. 4 (9)/ 95. Riga : University of Latvia, 1995, pp. 4–21.
- Zauberga 1995e** – **Zauberga, Ieva.** The Interaction of Connotational Meaning and Cultural Transorientation in Translation. *Abstracts of papers presented in the 2nd International Maastricht – Lodz Duo Colloquium on Translation and Meaning*. Maastricht/Lodz : UPM, 1995, 89.
- Абызов 1954** – **Абызов, Юрий.** О литературных переводах. *КомСЛ*, №. 11, 1954, с. 37–43.
- Вейсбергс 1987** – **Вейсбергс, Андрейс.** Некоторые проблемы перевода окказионально использованных фразеологических единиц (на материале перевода с английского на латышский). *Системный и функциональный анализ языка*. Рига : ЛГУ, 1987, с. 25–31.
- Залите 1967** – **Залите, Тамара.** *Некоторые проблемы художественного перевода с латышского языка на английский*. Автореф. дисс. на соиск. уч. степ. канд. филол. наук. Рига, 1967.
- Зауберга 1991** – **Зауберга, Иева.** *Отражение языковой динамики в переводах*. Автореф. дисс. на соиск. уч. степ. канд. филол. наук. Рига, 1991.
- Кашкин 1955** – **Кашкин, Иван.** *В борьбе за реалистический перевод*. Москва, 1955.
- Левый 1974** – **Левый, Иржи.** *Искусство перевода*. Москва : Прогресс, 1974.
- Рецкер 1950** – **Рецкер, Яков.** *О закономерных соответствиях при переводе на родной язык. Теория и методика учебного перевода*. Москва : АПН РСФСР, 1950.
- Федоров 1941** – **Федоров, Андрей.** *О художественном переводе*. Ленинград : Гослитиздат, ЛО, 1941.
- Федоров 1953** – **Федоров, Андрей.** *Введение в теорию перевода*. Москва, 1953.
- Федоров 1968** – **Федоров, Андрей.** *Основы общей теории перевода (лингвистический очерк)*. 3-е изд. Москва, 1968.

Inguna SKADINA

(Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts;
Liepājas Universitāte; Latvijas Universitāte)

VAIRĀKVĀRDU SAVIENOJUMU PROBLEMĀTIKA MAŠĪNTULKOŠANĀ¹

TREATMENT OF MULTIWORD EXPRESSIONS IN MACHINE TRANSLATION

Atslēgvārdi: vairākvārdu savienojumi, savienojumu identificēšana, savienojumu sastatīšana, angļu-latviešu mašīntulkošana, tulkojuma kvalitāte.

Keywords: multiword expressions, identification of multiword expressions, alignment of multiword expressions, English-Latvian machine translation, adequacy, fluency.

Summary

Complexity of multiword expression (MWE) processing is a well known issue in natural language processing. This paper analyses one of the problematic areas – multiword expressions in a machine translation (MT) task. The overview of the task and the general workflow how to automatically extract bilingual MWE dictionaries are presented. Several ways how to integrate MWE dictionaries into MT systems are discussed. They include (1) adding bilingual pairs of automatically extracted MWE candidates to parallel corpus and retraining of SMT system; (2) adding automatically extracted MWE candidates as a second phrase table and (3) marking MWE candidates in a phrase table. These methods are applied and evaluated for English-Latvian statistical machine translation trained on legal texts. The best result has been achieved by integration of two phrase tables. Translations of this MT system were manually analyzed. The manual analysis of the obtained translations allowed us to conclude that appropriate treatment of MWEs leads not only to the improvement of MWE translations, but also to the improvement of overall translation quality in terms of fluency and adequacy.

Avoti un literatūra

Baldwin, Kim 2010 – Baldwin, Timothy; Kim, Su Nam. Multiword Expressions. *Handbook of Natural Language Processing*, CRC Press, Taylor and Francis Group, 2010.

Bouamor et al. 2012 – Bouamor, Dhouha; Semmar, Nasredine; Zweigenbaum, Pierre. Identifying bilingual multi-word expressions for statistical machine translation. *LREC 2012, Eighth International Conference on Language Resources and Evaluation*, Istanbul, Turkey, ELRA, 2012.

Deksne et al. 2008 – Deksne, Daiga; Skadins, Raivis; Skadina, Inguna. Dictionary of Multiword Expressions for Translation into Highly Inflected Languages. *Proceedings of*

¹ Pētījums veikts LZP tematisko pētījumu programmas projekta Nr. 271/2012 un piedaloties COST akcijā PARSEME.

the International Conference on Language Resources and Evaluation LREC 2008, 2008, Marrakech, Morocco.

Koehn et al. 2007 – **Koehn, Philipp; Hoang, Hieu; Birch, Alexandra; Callison-Burch, Chris; Federico, Marcello; Bertoldi Nicola; Cowan, Brooke; Shen, Wade; Moran, Christine; Zens, Richard; Dyer, Chris; Bojar, Ondrej; Constantin, Alexandra; Herbst, Evan.** 2007. Moses: Open Source Toolkit for Statistical Machine Translation, *ACL 2007*, 2007.

Kordoni, Simova 2014 – **Kordoni, Valia; Simova, Iliana.** Multiword Expressions in Machine Translation. *LREC 2014, Ninth International Conference on Language Resources and Evaluation*, ELRA, 2014.

Och 2003 – **Och, Franz Josef.** Minimum Error Rate Training in Statistical Machine Translation. *Proceedings of the 41st Annual Meeting on Association for Computational Linguistics*, 2003, 1, pp. 160–167.

Papineni et al. 2002 – **Papineni, Kishore; Roukos, Salim; Ward, Todd; Zhu, Wei-Jing.** BLEU: a method for automatic evaluation of machine translation. *Proceedings of ACL-2002: 40th Annual meeting of the Association for Computational Linguistics*, 2002, pp. 311–318.

Pinnis 2013 – **Pinnis, Mārcis.** Context Independent Term Mapper for European Languages. *Recent Advances in Natural Language Processing*, Hissar, Bulgaria, 2013.

Ramisch 2015 – **Carlos, Ramisch.** Multiword Expressions Acquisition: A Generic and Open Framework. *Theory and Applications of Natural Language Processing series XIV*, Springer, 2015.

Sag et al. 2002 – **Sag, Ivan A.; Baldwin, Timothy; Bond, Francis; Copestake, Ann; Flickinger, Dan.** Multiword Expressions: A Pain in the Neck for NLP. *Computational Linguistics and Intelligent Text Processing. The series Lecture Notes in Computer Science*, 2276, 2002, pp. 1–15.

Savary et al. 2015 – **Savary, Agata; Sailer, Manfred; Parmentier, Yannick; Rosner, Michael; Rosén, Victoria; Przepiórkowski, Adam; Krstev, Cvetana; Vincze, Veronika; Wójtowicz, Beata; Smørdal, Matthieu; Losnegaard, Gyri; Parra, Carla Escartín; Waszcuk, Jakub; Osenova, Petya; Sangati, Federico.** PARSEME – *PARSing and Multiword Expressions within a European multilingual network*. *Proceeding of the 7th Language & Technology Conference (LTC 2015)*, November 2015, Poznań, Poland, pp. 27–29.

Skadiņa et al. 2012 – **Skadiņa, Inguna; Virza, Madars; Pretkalniņa, Lauma.** Angļu-latviešu statistiskās mašīntulkošanas sistēmas izveide: metodes, resursi un pirmie rezultāti. *BALTISTICA*, 8, 2012, 155.–168. lpp.

Steinberger et al. 2006 – **Steinberger, Ralf; Pouliquen, Bruno; Widiger, Anna; Ignat, Camelia; Erjavec, Tomaž; Tufis, Dan; Varga, Dániel.** The JRC-Acquis: A multilingual aligned parallel corpus with 20+ languages. *Proceedings of the 5th International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC '2006)*, 2006.

Dace STRELĒVICA-OŠINA (LU Latviešu valodas institūts)

**VALODNIECĪBAS TERMINI
KĀ STILISTISKS LĪDZEKLIS DZEJĀ**

LINGUISTIC TERMS AS STYLISTIC DEVICES IN POETRY

Atslēgvārdi: valodniecības terminoloģija, stilistika, dzeja.

Keywords: linguistic terminology, stylistics, poetry.

Summary

Although the involvement of scientific concepts and terminology in poetry is a rather long-established tradition, linguistic terms are relatively rarely used in this way. The main focus of this paper is the presence of linguistic terminology in Latvian poetry – the instances where these terms are employed as stylistic devices.

After a brief discussion of various cases where linguistic terminology has crossed the borders of its primary realm (i. e. has been borrowed into other fields of study, or used in everyday speech), this article delves into the possible ways of classification of the “poetic” usage of linguistic terms in Latvian poetry. The examples analyzed here cover a rather broad area – from terms denoting various grammatical categories and punctuation marks to terms from the fields of language typology and historical linguistics. They have diverse stylistic functions and also lead to some interesting conclusions from a sociolinguistic point of view.

Avoti

Bargais 2005 – **Bargais, Rihards.** *Labi*. Rīga : Atēna, 2005.

Bērziņš 1980 – **Bērziņš, Uldis.** *Piemineklis kazai*. Rīga : Liesma, 1980.

Bērziņš 2000 – **Bērziņš, Uldis.** Darba vizīte. *Karogs*, Nr. 2, 2000, 14.–19. lpp.

Boileau 1674 – **Boileau, Nicolas.** *L'art poétique* [sk. 2016. g. 1. martā]. Pieejams: https://fr.wikisource.org/wiki/L'Art_poétique/Chant_I

Browning 1855 – **Browning, Robert.** *Grammarians Funeral*. No krājuma *Men and Women*, 1855 [sk. 2016. g. 20. febr.]. Pieejams: <http://rpo.library.utoronto.ca/poems/grammarians-funeral>

Eglītis [1910] 2014a – **Eglītis, Viktors.** Valoda un dzeja. Atbilde Mīlenbaha kungam uz viņa rakstu „Daži valodas jautājumi”. *Mājas Viesis*, Nr. 7, 1910. *Kārlis Mīlenbabs un viņa laikmets*. Rīga : Latviešu valodas institūts, 2014, 140.–143. lpp.

Eglītis [1910] 2014b – **Eglītis, Viktors.** Atgādinājums filologiem. *Mājas Viesis*, Nr. 42, 1910. *Kārlis Mīlenbabs un viņa laikmets*. Rīga : Latviešu valodas institūts, 2014, 144.–145. lpp.

Ernštreits 2014 – **Ernštreits, Valts.** *Dark Energy*. Rīga : Mansards, 2014.

JG 1963 – **Jaunā Gaita**, Nr. 40, 1963 [sk. 2015. g. 1. febr.]. Pieejams: http://jaunagaita.net/jg40/JG40_Dzeja.htm#PĒTERA_ĒRMANĀ_DZEJOĻI

Kangro 2014 – **Kangro, Mārja.** [Dzejoļi.] *Satori.lv*, 2014. gada 12. septembris [sk. 2016. g. 27. martā]. Pieejams: http://satori.lv/raksts/7899/Marja_Kangro/Valodas_tiribas_deklaracija

Kress, Leeuwen 2006 – **Kress, Gunther; van Leeuwen, Theo.** *Reading Images. The Grammar of Visual Design*. London and New York : Routledge, 2006.

- Lāksonena 2014** – Lāksonena, Heli. Fein skuķ traļivali. *Latvju Teksti*, Nr. 4 (20), 2014, 24.–25. lpp.
- LL 1998** – *Līvõ lūolkub. Ma akūb sīnda vizzō, tūrska!* = *Lībiešu dzejas izlase. Es viltīgāks par tevi, menca!* Rīga : Līvõ kultūr sidām, 1998.
- MAV 1990** – *Man atnēma visu.* [Dažādu autoru dzejas izlase.] Rīga : Avots, 1990.
- Melgalve 1999** – Melgalve, Ieva. *Bezzaudējumu punkts.* Rīga : Jumava, 1999.
- Peters 1989** – Peters, Jānis. *Svētā mierā, sāpēs mūžīgās.* Rīga : Liesma, 1989.
- Ramba [Elsbergs] 1996** – Ramba, Jānis. *Rīta kafija.* Rīga : Daugava, 1996.
- Skalbe 2001** – Skalbe, Arvīds. Pēcvārda vietā. *Karogs*, Nr. 1, 2001, 108.–118. lpp.
- Tārava 2015** – Tārava, Anna. Domuzīme vai mīnuss? *UbiSunt.lu.lv*, 2015. gada 23. marts [sk. 2015. g. 1. dec.]. Pieejams: <http://www.ubisunt.lu.lv/zinas/t/32684/>
- Vērdiņš 2015** – Vērdiņš, Kārlis. *Pieaugušie.* Rīga : Neputns, 2015.
- Viks 1986** – Viks. *Elektroniskais pagāns.* Rīga : Liesma, 1986.
- Zālīte 1988** – Zālīte, Māra. *Debesis, debesis.* Rīga : Liesma, 1988.
- Ziedonis 2000** – Ziedonis, Imants. *Cela sentiments.* Rīga : Nordik, 2000.
- Ziedonis 2012** – Ziedonis, Imants. *Es ieeju sevī.* Rīga : Jumava, 2012.

Literatūra

- Curzan 2014** – Curzan, Anne. *Fixing English: Prescriptivism and Language History.* Cambridge : Cambridge University Press, 2014.
- Druviete 2014** – Druviete, Ina. Ievadvārdi. [Nodaļai „Recenzijas par Kārļa Mīlenbaha darbiem.”] *Kārlis Mīlenbabs un viņa laikmets.* Rīga : Latviešu valodas institūts, 2014, 192.–197. lpp.
- Ivbulis 2012** – Ivbulis, Viktors. Sanskrits un bānglā. *LU Raksti*, 779. sējums. *Orientālistika.* Rīga : Latvijas Universitāte, 2012, 159.–170. lpp.
- Low, Sarkar, Winer 2009** – Low, Bronwen; Sarkar, Mela; Winer, Lise. ‘Ch’us mon propre Bescherelle’: Challenges from the Hip-Hop nation to the Quebec nation. *Journal of Sociolinguistics*, 13/1, 2009, 59.–82. lpp.
- Rozenbergs 1995** – Rozenbergs, Jānis. *Latviešu valodas stilistika.* Rīga : Zvaigzne ABC, 1995.
- Valentas 1994** – Valentas, Skirmantas. Kalbotyros terminai poezijs. *Terminologijos vagos*, 1. Vilnius : Lietuvių kalbos institutas, 1994, 78.–86. lpp.
- Veisbergs 2003** – Veisbergs, Andrejs. Zinātniskais stils dažādās kultūrās, to ietekme uz latviešu stilu. *Konferences „Zinātnes valoda” materiāli.* Rīga : Valsts valodas komisija, 2003, 22.–27. lpp.
- Wilke, Moebus 2011** – Wilke, Annette; Moebus, Oliver. *Sound and Communication: an Aesthetic Cultural History of Sanskrit Hinduism.* Berlin and New York : Walter de Gruyter, 2011.

Dina ŠAVLOVSKA, Irina KALININA (University of Latvia)

TYPES OF STUDENT INTERACTION IN ONLINE FORUMS

STUDENTU MIJIEDARBĪBAS VEIDI TIEŠSAISTES FORUMOS

Keywords: verbal online interaction, discussion forums, collaboration, language learning, foreign language practice.

Atslēgvārdi: verbāla mijiedarbība tiešsaistē, diskusiju forumi, sadarbība, valodu apgūšana, svešvalodu prasme.

Kopsavilkums

Aktīvs svešvalodu izmantojums to apguves laikā ir viens no svarīgākajiem aspektiem zināšanu bāzes veidošanai un kognitīvo prasmju attīstīšanai. Dalība tiešsaistes forumos var mobilizēt izglītojamo valodas resursus, veicināt viņu patstāvību valodas lietošanā un sociālajā saskarsmē, tādējādi uzlabojot viņu svešvalodu prasmes un motivāciju. Mūsdienās ir pieejams plašs tiešsaistes forumu klāsts, un pareizā veida izvēle var noteikt sniegtā uzdevuma efektivitāti.

Šajā rakstā tiek apskatīti saskarsmes veidi trijās diskusiju telpās: institucionālas platformas diskusiju forumā, atvērtā grupā sociālajā tīklā un vairākos atvērto diskusiju forumos. Pētījuma mērķis ir noteikt, kurš no saskarsmes veidiem sniedz visplašākos ierakstus un ražīgākās diskusijas, un tādējādi aktīvāko valodas lietojumu.

Pētījums norisinājās 2015. gada pavasara semestrī (no februāra līdz jūnijam) Latvijas Universitātē. Dalībnieki bija studenti no Latvijas vecumā no 19 līdz 22 gadiem, kuri apguva franču valodu kā galveno studiju priekšmetu. Pētījuma laikā tika izveidoti 711 ieraksti, no kuriem 448 bija mērķgrupas izglītojamo rakstīti. Iegūto datu analīze tika sadalīta divos posmos: pirmkārt, tika veikts rakstiskā korpusa kvantitatīvais un kvalitatīvais vērtējums, lai izpētītu studentu ierakstus un to sastāvdaļas. Otrajā pētījuma daļā tika apskatīti daļēji strukturēto interviju rezultāti, kuru apstrādē tika izmantotas kvalitatīvās analīzes metodes.

References

- Andrade, Evans 2012 – Andrade, Maureen; Evans, Norman.** *Principles and Practices for Response in Second Language Writing: Developing Self-Regulated Learners*. New York : Routledge, 2012.
- Bouchard 2001 – Bouchard, Robert.** *Inter(-)actions: une histoire à suivre*. Intéactivité, interactions et multimédia, Notions en question, Vol. 5, Lyon : Université Lumière-Lyon 2, 2001.
- Crystal 2001 – Crystal, David.** *Language and the Internet*. Cambridge : Cambridge University Press, 2001, pp. 47–48.
- Chun 1988 – Chun, Dorothy.** The neglected role of intonation in communicative competence and proficiency. *Modern Language Journal*. Vol. 72, 1988, pp. 72.
- Dejean-Thicuir, Mangenot 2014 – Dejean-Thicuir; Charlotte, Mangenot, François.** Apports et limites des tâches web 2.0 dans un projet de télécollaboration. *La Revue Canadienne de l'apprentissage et de la technologie*, 2014 [Accessed 20 January 2016]. Available: <http://www.cjlt.ca/index.php/cjlt/article/view/26291/19473>

- Develotte 2006** – **Develotte, Christine.** Décrire l'espace d'exposition discursive dans un campus numérique. *Le Français dans le monde. Recherches et applications.* Paris, 2006, pp. 88–100.
- Gass, Varonis 1994** – **Gass, Susan; Varonis, Evangeline Marlos.** Input, Interaction, and Second Language Production. *Studies in Second Language Acquisition.* Vol. 16, pp. 283–302.
- Jeanneau, Ollivier 2009** – **Jeanneau, Catherine; Ollivier, Christian.** *Éléments influançant la nature des interactions en ligne des apprenants des langues* [Accessed 16 January 2016]. Available: http://epal.u-grenoble3.fr/dossier/06_act/pdf/epal2009-jeanneau-ollivier.pdf
- Jung et al. 2002** – **Jung, Insung; Choi, Seonghee; Lim, Cheolil; Leem, Junghoon.** Effects of Different Types of Interaction on Learning Achievement, Satisfaction and Participation in Web-Based Instruction. *Innovations in Education and Teaching International.* Vol. 39, issue 2, 2002.
- Kerbrat-Orecchioni 1998** – **Kerbrat-Orecchioni, Catherine.** La notion d'interaction en linguistique: origines, apports, bilan. *Langue française.* Vol. 117, 1998, pp. 51–67.
- Kerbrat-Orecchioni 1998** – **Kerbrat-Orecchioni, Catherine.** *Les interactions verbales.* Tome 1. Paris : A. Colin, 1998, pp. 119–120.
- Mangenot 2009** – **Mangenot, François.** *Recherches en apprentissage des langues assisté par ordinateur et en FOAD.* Grenoble : Université Stendhal-Grenoble 3, 2009.
- Mangenot, Phoungsub 2010** – **Mangenot, François; Phoungsub, Montiya.** *Un dispositif d'aide à la rédaction par incitation et socialization.* Revue française de linguistique appliquée, 2010/2. Vol. XV, pp.110.
- Quintin, Masperi 2006** – **Quintin, Jean-Jacques; Masperi, Monica.** *Analyse d'une formation plurilingue à distance: actions et interactions.* Vol. 9. Alsic, 2006.
- Swain 1995** – **Swain, Merrill.** *Principle and Practice in Applied Linguistics.Three functions of output in second language learning.* Oxford : Oxford University Press, 1995.
- Thurmond, Wambach 2004** – **Thurmond, Veronica; Wambach, Karen.** Understanding interactions in distance education: A review of literature. *International Journal of Instructional Technology & Distance Learning.* Vol. 1, 2004 [Accessed 20 January 2016]. Available: http://itdl.org/journal/Jan_04/article02.htm
- Wagner 1994** – **Wagner, Ellen.** In support of a functional definition of interaction. *The American Journal of Distance Education.* Vol. 8 (2), 1994, pp. 6–26.
- Ware, Warschauer 2006** – **Ware, Paige; Warschauer, Mark.** Electronic feedback and second language writing. *Contexts and issues.* Cambridge : Cambridge University Press, pp. 105–122.
- Woo, Reeves 2008** – **Woo, Younhee; Reeves, Thomas.** Interaction in asynchronous web-based learning environments: Strategies supported by educational research. *Journal of Asynchronous Learning Networks.* Vol. 12, issue 3–4, pp. 179–194.

Solvita ŠTEKERHOFA (Ventspils Augstskola)

**PIRMO LATVIEŠU JURIDISKO VĀRDNĪCU IZVEIDES
SOCIĀLI POLITISKIE NOSACĪJUMI:
1923. UN 1942. GADA VĀRDNĪCA**

**SOCIOPOLITICAL TERMS FOR CREATING
THE FIRST LATVIAN LEGAL DICTIONARIES:
DICTIONARIES COMPILED IN 1923 AND 1942**

Atslēgas vārdi: latviešu juridiskā valoda, krimināltiesību terminoloģija, juridisko terminu vārdnīcas.

Keywords: Latvian legal language, criminal law terminology, dictionaries of legal terms.

Summary

During the interwar period in the 20th century, everyday life in Latvia was managed in three languages – Latvian, Russian and German, thus the society was multicultural. Russian and German were the main contact languages at the beginning of the 20th century. The majority of law specialists were not of Latvian origin. Lawyers of Latvian origin had acquired their education outside Latvia. Only after establishing the University of Latvia in 1919, law could be acquired in Latvia; however, multilingualism existed in higher education as well, since lectures were delivered also by professors of Russian and German origin (e. g., V. Sinaisky, V. Bukovsky and others). The establishment of the Republic of Latvia as a nation state contributed to the appearance of the Latvian language alongside German and Russian in the legal sphere.

During this period three law periodicals were issued: *Tieslietu Ministrijas Vēstnesis* in Latvian, *Закон и Cyð* in Russian, and *Rigische Zeitschrift für Rechtswissenschaft* in German, in which all specialists in the subject field frequently published. Publications dealt not only with legislation and law amendments, but also examined and scrutinized terminology which is a very important part in researching the development of legal language. Also translations of terms in the aforementioned three languages were often indicated in these periodicals.

Translation of terminology is a difficult and time-consuming process that demands research of the terminology in the target language in order to achieve the most appropriate translation; if there is no such terminology, it should be developed, thus in the 20th century not only translators, but also law specialists engaged in developing it.

In Latvia, the first legal terminology dictionaries were published beginning with the 1920s. The first terminology dictionary *Zinātniskās terminoloģijas vārdnīca* (*Scientific Terminology Dictionary*) was published in 1922 by the Terminology Commission established in 1919. This dictionary incorporated the majority of terminology the commission had accepted for 19 subject fields, including approximately 1500 law terms organized alphabetically and showing a term in the Russian language, then German and subsequently, Latvian. A similar principle in developing a terminology dictionary was applied when developing other terminology dictionaries.

Chronologically, the second dictionary of legal terms which incorporated terms in Latvian was the dictionary established in 1923 by Pauls Keislars (*Paul Keußler*), which includes approximately 2000 legal terms from the *German-Latvian Dictionary*.

published in 1910 by Jēkabs Dravnieks, as well as several 20th century legal acts that were translated into Latvian. The dictionary was intended for lawyers of German origin who worked in Latvia; the lexicographical material of the dictionary is the lexical minimum of legal terminology.

The dictionary of civil terms and the Latin-Latvian dictionary in addition to the material of the Roman law history material were published in the 1930s; the second dictionary viewed in the research paper is the *Dictionary of Legal Terms* published in 1942 by Jānis Lauva, secretary of the Codification Department, and Hermanis Blēse, editor of the Codification Department. Jānis Lauva not only worked in the field of law codification, but also participated in the Legal Terminology Commission and translated legal literature. The dictionary consists of two parts: I. Latvian-German-Russian part (approximately 6500 entries) and II. German-Latvian part (approximately 6000 entries). As regards the quantity of lexicographic material, this dictionary is the first well-structured dictionary of legal terminology in the Latvian language.

German translations of Russian laws were the sources of legal texts. Thus legal terminology functioned in three languages. The German and Russian languages had existed for centuries as contact languages in the territory of Latvia; their use dynamics had always been irregular, depending on the political situation.

Avoti

JTV 1942 – *Juridiskās terminoloģijas vārdnīca*. 1. Latviski-vāciski-krieviskā d., 2. Vāciski-latviskā d. Sast. Jānis Lauva un Hermans Blēze. Rīga : Latvju Grāmata, 1942.

PK 1923 – **Keußler, Paul.** *Handbuch zur Erlernung und Handhabung der lettischen Sprache und deutsch-leittisches Vokabularium für juristische Terminologie nebst einem deutsch-leitischen Verzeichnis der Güter, Städte, einiger Ortschaften, Flüsse und See des Lettlands*. Darmstadt : C. J. Winter, 1923.

VLV 1910 – *Deutsch-Lettisches wörterbuch* = *Vācu-latviešu vārdnīca*. Sast. J. Dravnieks. Riga : Verlag von J. K. Eihmann, 1910.

Literatūra

Baltiņš 2008 – **Baltiņš, Māris.** Vadošās kontaktvalodas ietekme uz terminu sistēmu latviešu valodā. *Letonikas otrs kongress. Valodniecības raksti* – 2. Rīga : [b. i.], 2008.

Birziņa 1999 – **Birziņa, Līna.** *Latvijas Universitātes tiesībzīnātnieki: tiesiskā doma Latvijā XX gadsimtā*. Rīga : Zvaigzne ABC, 1999.

Druviete 2008 – **Druviete, Ina.** Sociolingvistikas vēsture un perspektīvas pasaule un Latvijā. *Linguistica Lettica*, Nr. 17, 2008, 5.–20. lpp.

Juridish-politische terminologie 1850 – *Juridish-politische terminologie für slawischen sprachen Österreichs*. Wien, 1850.

LTV 2000 – *Latvijas tiesību vēsture (1914–2000)*. Dītriha Andreja Lēbera red. Rīga : LU žurn. „Latvijas Vēsture” fonds, 2000.

Mincs 1930 – **Mincs, Pauls.** Jaunais Sodu likums. *Tieslietu Ministrijas Vēstnesis*, Nr. 10, 1930, 347.–370. lpp.

Osipova 2009 – **Osipova, Sanita.** Vēsture, tiesību vēsture un nacionālā identitāte Latvijā XX gadsimtā. *Jurista Vārds*, Nr. 46, 2009, 17. nov., 5.–9. lpp.

Osipova 2010 – **Osipova, Sanita.** Latviešu juridiskās valodas attīstība pēc Pirmā pasaules kara. *Latvijas Universitātes žurnāls „Juridiskā zinātnē”*. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2010, 81.–100. lpp.

- Osipova 2013 – Osipova, Sanita.** Latviešu juridiskā kultūra un tiesiskā apziņa. *Latvieši un Latvija : akadēmiskie raksti*. Rīga : Latvijas Zinātņu akadēmija, 2013. 178.–213. lpp.
- RR 1923 – [K. E. S.]**. Vom Bürgerlisch. *Rigasche Rundschau*, Nr. 98, 1923, 5. lpp.
- Sinaiskis 1938 – Sinaiskis, Vasilijs.** Latviešu senā sabiedriskā iekārta tautas dziesmu spogulī. *Tautas vēsturei* : veltījums profesoram Arvedam Švābem. Red. Benno Zīgfrīds Ābers, Teodors Zeids, Tālivaldis Zemzaris. Rīga : A. Gulbis, 1938.
- Skujīņa 2002 – Skujīņa, Valentīna.** *Latviešu terminoloģijas izstrādes principi*. Rīga : LVI, 2002.
- Svešvārdu vārdnīca 2007** – *Svešvārdu vārdnīca* : vairāk nekā 16000 citvalodu cilmes vārdu un terminoloģisku vārdkopu. Jura Baldunčika red.; sast., priekšv. aut. J. Baldunčiks; sast. Kornēlija Pokrotniece, 3., lab. un papild. izd. Rīga : Jumava. SIA, 2007.
- Švābe 1923 – Švābe, Arveds.** Pagastu satversme līdz 19. g. s. *Tieslietu Ministrijas Vēstnesis*, Nr. 2, 1923, 84.–93. lpp.
- Švābe 1933 – Švābe, Arveds.** Mūsu Sodu likumu valoda. *Tieslietu Ministrijas Vēstnesis*, Nr. 6–8, 1933, 129.–144. lpp.
- Švābe 1935 – Švābe, Arveds.** Mūsu Sodu likumu valoda. *Tieslietu Ministrijas Vēstnesis*, Nr. 3, 1935, 585. lpp.
- Tēvija 1944** – Jāņa Lauvas 25 darba gadi. *Tēvija*, Nr. 178, 1944, 4. lpp.
- TMV 1921 – Lēbers, Augsts.** Tiesības uz līķa sadedzināšanu. *Tieslietu Ministrijas Vēstnesis*, Nr. 3–4, 1921, 121.–136. lpp.
- TTC 2005 – Tulkošanas un terminoloģijas centrs.** *Situācijas izpēte latviešu terminoloģijas izstrādes, saskaņošanas un apstiprināšanas jomā – problēmu identifikācija un to risinājumi*. Priekšv. aut. Māris Baltiņš. Rīga : Tulkošanas un terminoloģijas centrs, 2005.
- TTC 2007 – Valsts aģentūra „Tulkošanas un terminoloģijas centrs”.** *Pētījums: Latviešu valodas terminoloģijas resursu kvalitātes un pieejamības apzināšana dažādās zinātnes un praktiskās darbības nozarēs*. Rīga, 2007 [sk. 2015. g. 12. jūn.]. Pieejams: http://www.vvc.gov.lv/export/sites/default/LV/publikacijas/vardnicu_petijums_TTC_16102007.pdf
- Veisbergs 2001 – Veisbergs, Andrejs.** Latviešu juridiskās valodas veidošanās – 2000. gada rezultāti. *Linguistica Lettica*, Nr. 8, 2001, 28.–38. lpp.
- VPSV 2007 – Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca** : aptuveni 2000 terminu latviešu, angļu, vācu un krievu val. LU Latviešu valodas institūts, sast. aut. kolektīvs V. Skujīņas vadībā. Rīga : Valsts valodas aģentūra; LU Latviešu valodas institūts, 2007.
- ZBB 1943** – Zemes Bibliotēkas Biļetens. *Latvijas bibliogrāfijas žurnāls*, Nr. 7–8, 1943, 61. lpp.
- Zirdziņa 2004 – Zirdziņa, Gaida.** Tiesību aktu tulkošana: starp valodniecību un jurisprudenci. *Jurista Vārds*, Nr. 49, 2004, 21. dec., 9.–13. lpp.
- Zirdziņa 2005 – Zirdziņa, Gaida.** Tiesību aktu tulkošana – vakar, šodien, rīt. *Valsts valodas komisijas raksti*, 1. sēj. *Latviešu valoda – robežu paplašināšanās*. Rīga, 2005, 202.–216. lpp.
- ZTV 1922 – Zinātniskās terminoloģijas vārdnīca**: Izglītības ministrijas terminoloģijas komisijas sakopojumā. Izglītības ministrijas izdevums. Rīga : A. Gulbis, 1922.

Artūrs VILUMS (Ventspils Augstskola)

KONSEKVENTAS TERMINOLOĢIJAS NOZĪME KRIMINĀLTIESISKĀS SADARBĪBAS NODROŠINĀŠANĀ

THE ROLE OF CONSISTENT TERMINOLOGY WITHIN LEGAL ASSISTANCE IN CRIMINAL MATTERS AND THE MEANS TO ENSURE IT

Atslēgvārdi: terminoloģija, krimināltiesiskā sadarbība, juridisko tekstu tulkošana, terminu datubāze, terminoloģijas konsekvenča.

Keywords: terminology, legal assistance, legal translation, term database, terminology consistency.

Summary

The aim of the article is to establish the importance of consistent terminology in the legal international assistance and to determine the value of a term database for the achievement of this consistency.

State authorities are actively working to establish one or several working languages for their international communication. The most commonly used languages in Latvia in the field of legal assistance in criminal matters are English and Russian.

The aforementioned fact gives the ground to develop a database to enhance the work of translators and other professionals in the field. However, one should note that legal terms not only describe, inform or notify, but also express the legal force and lay down certain obligations. In order to effectively ensure the equality of legal consequences for the terminology in the target language, translators should observe consistency in term usage, which should be carefully and rightly selected and added in a shared database.

Before the creation of a database, one should take into consideration a few criteria. Firstly, terminology is a system in which separate parts interact with each other and create a mechanism with a certain aim. Secondly, a term is not a randomly selected word and is closely connected with a definition. Thirdly, each term, based on its definition, refers to a specific field. Fourthly, each term, depending on the function it performs, is used by professionals in a specific field.

Scholars of terminology science, based on the technical nature of terms, generally divide them into three main groups. Namely, they are highly technical terms that are referable to one specific field, technical terms that may refer to several fields, i. e. terms with polysemic attributes and subtechnical terms that do not contain any specific definition, but which, with their simple function in a particular field, perform a certain task.

It is important to highlight that the terminology of the field of criminal matters is not subdivided into a separate field within the universally acknowledged classifiers. This suggests that linguistic research in this area is insufficient and therefore there is a need for further research into the topic.

Avoti un literatūra

Alcaraz, Hughes 2002 – Alcaraz, Enrique; Hughes, Brian. *Legal Translation Explained*. Manchester : St. Jerome Publishing, 2002.

- Arntz, Picht 1995 – Arntz, Rainer; Picht, Heribert.** *Einführung in die Terminologiearbeit*. Hildesheim, Zürich, New York : Georg Olms Verlag, 1996.
- Berry 2010 – Berry, Roger.** *Terminology in English Language Teaching*. Bern : Peter Lang AG, 2010.
- ENAP-e – Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes reglaments** : Valsts policijas iekšējie normatīvie akti, pieņemts 2009. gada 6. oktobrī [sk. 2016. g. 12. apr.]. Pieejams: http://www.vp.gov.lv/doc_upl/ekonomikas_pol_reglaments_2009.pdf
- ESDV-e – Eiropas Savienības daudzvalodu vārdnīca** [sk. 2016. g. 12. apr.]. Pieejams: http://eurovoc.europa.eu/drupal/?q=lv/download/subject_oriented&cl=en
- ETBC-e – EuroTermBank Consortium.** Towards Consolidation of European Terminology Resources [sk. 2016. g. 12. apr.]. Pieejams: http://www.eurotermbank.com/download/EuroTermBank_Towards_Consolidation_of_European_Terminology_Resources.pdf
- Groot 1999 – Groot, de, Gerhard Renè.** Das Übersetzen juristischer Terminologie. Groot, de, G. R. Schulze R. *Recht und Übersetzen*. Baden-Baden : Nomos Verlagsgesellschaft, 1999.
- Hohnhold 1990 – Hohnhold, Ingo.** *Übersetzungsorientierte Terminologiearbeit: eine Grundlegung für Praktiker*. Stuttgart : InTra, 1990.
- IV 2001 – Anglu-latviešu-krievu informātikas vārdnīca**. Rīga : Avots, 2001.
- KLC 2005 – Kriminālprocesa likums, C daļa.** Starptautiskā sadarbība krimināltiesiskajā jomā : LR likums, pieņemts 2005. gada 21. aprīlī. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 74 (3232), 2005.
- KLH-e – Klassifikationssystem Lenoch: Hauptgruppen** [sk. 2016. g. 12. apr.]. Pieejams: <https://www.uibk.ac.at/translation/termlogy/lenoch.html>
- Liholaja 2003 – Liholaja, Valentija.** Starptautiskās krimināltiesības. Rīga : Tiesu namu aģentūra, 2003.
- Mattila 2006 – Mattila, Heikki.** *Comparative Legal Linguistics*. Aldershot : Ashgate, 2006.
- Rudziša 2013 – Rudziša, Valda.** Ekvivalences problēmas juridisko tekstu tulkojumos. *Aktuālas tendences terminoloģijas teorijā un praksē* : rakstu krājums. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2013, 17.–28. lpp.
- Sager 1997 – Sager, Juan Carlos.** *Term formation*. The Netherlands : John Benjamins Publishing Company, 1997.
- Sandrini 1996 – Sandrini, Peter.** *Terminologiearbeit im Recht. Deskriptiver, begriffsorientierter Ansatz vom Standpunkt des Übersetzers*. Wien : TermNet, 1996.
- Skujīna 2002 – Skujīna, Valentīna.** *Latviešu terminoloģijas izstrādes principi*. Rīga : Latviešu valodas institūts, 2002.
- Šarčević 1997 – Šarčević, Susan.** *New Approach to Legal Translation*. The Hague : Kluwen Law International, 1997.
- Velupillai 2012 – Velupillai, Viveka.** *An Introduction to Linguistic Typology*. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2012.
- Vermeulen, De Bondt, Ryckmann 2012 – Vermeulen, Gert; De Bondt, Wendy; Ryckman, Charlotte** (eds.). *Rethinking international cooperation in criminal matters in the EU. Moving beyond actors, bringing logic back, footed in reality*, in IRCP-series 42. Antwerpen-Apeldoorn-Portland : Maklu, 2012.
- Zirdziņa 2005 – Zirdziņa, Gaida.** Tiesību aktu tulkotājs – vakar, šodien rīt. *Latviešu valoda – robežu paplašināšana* : rakstu krājums. Rīga : Valsts valodas komisija, 2005, 202.–216. lpp.

Astrīda VUCĀNE (Ventspils Augstskola)

VĀRDA *laulība* LEKSISKĀ APKAIMĒ
20. GADSIMTA LEKSIKOGRĀFISKAJOS IZDEVUMOS
LEXICAL ENVIRONMENT OF THE WORD *laulība* ‘MARRIAGE’
IN THE LEXICOGRAPHIC SOURCES
OF THE 20TH CENTURY

Atslēgvārdi: juridiskā terminoloģija, laulība, leksikogrāfiskais avots, leksiskā apkaimē, sociālās pārmaiņas.

Keywords: legal terminology, lexical environment, lexicographic source, marriage, social change.

Summary

The paper studies the lexical environment of the word “marriage” in lexicographic sources, i. e. dictionaries and encyclopaedias, of the 20th century in order to identify words associated with this language unit and draw conclusions about the stability and changes of the relevant word groups over the past century.

Analysis of the lexical environment of the word “marriage” reveals that two changes may be observed overall. First, the designation remains the same, but certain changes occur affecting the meaning of the word, for instance, in case of a *civil marriage*. Second, the concept stays the same, while the designation is transformed, for instance, when a *marriage sign* turns into a *marriage certificate*.

In general, changes have affected the concepts rather than their designations. Thus it may be concluded that the content has changed more than the form. However, taking into consideration that the institution of marriage has been under strict supervision of the Church for many centuries, such changes are inevitable or even necessary to comply with real life situation.

Avoti

ALV 1997 – *Angļu-latviešu vārdnīca*. Rīga : „Jāņa Sēta”, 1997.

DTS 2014 – *Daugavpils tiesas 2014. gada 27. janvāra spriedums lietā Nr. 12181003213* [sk. 2015. g. 1. dec.]. Pieejams: file:///C:/Users/Lietotajs/Downloads/Anonimizets_nolemums_146563.pdf

JTV 1970 – *Juridisko terminu vārdnīca*. Sastādījis autoru kolektīvs O. Grīnberga redakcijā. Rīga : Liesma, 1970.

JTV 1998 – *Juridisko terminu vārdnīca*. Sastādījis autoru kolektīvs I. Krastiņa vadībā. Rīga : Nordik, 1998.

KLV 1959 – *Krievu-latviešu vārdnīca*, I sējums. Rīga : Latvijas Valsts izdevniecība, 1959.

KLV 1971 – *Krievu-latviešu vārdnīca*. Sastādījis autoru kolektīvs. Rīga : Liesma, 1971.

KLV 1988 – *Krievu-latviešu vārdnīca*. Sastādījis autoru kolektīvs. Rīga : Avots, 1988.

KV 1935 – *Latviešu konversācijas vārdnīca*, VII sējums. Galvenais redaktors Arveds Švābe. Rīga : A. Gulbja apgādībā, 1935.

KW 1911 – *Konversācijas vārdnīca*, 3. sējums. Rīga : Rīgas Latviešu biedrība, 1911.

LKV 1979 – *Latviešu-krievu vārdnīca*, I sējums. Rīga : Liesma, 1979.

- LLVV 1980** – *Latviešu literārās valodas vārdnīca*, 4. sējums. Rīga : Zinātne, 1980.
- LPE 1985** – *Latvijas Padomju enciklopēdija*, 6. sējums. Galvenais redaktors Pēteris Jērāns. Rīga : Galvenā enciklopēdiju redakcija, 1985.
- LR Civillikums** – *Latvijas Republikas Civillikums* [sk. 2015.g. 1. dec.]. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=90223>
- LVV 2006** – *Latviešu valodas vārdnīca*. Rīga : Avots, 2006.
- ME 1925** – **Mīlenbahs, Kārlis.** *Latviešu valodas vārdnīca*, II sējums. Redīgējis, papildinājis turpinājis J. Endzelīns. Rīga : Kultūras fonda izdevums, 1925–1927.
- VLV 1910** – *Vācu-latviešu vārdnīca*. Sastādītājs Jēkabs Dravnieks. Rīga : K. J. Zihmaņa izdevums, 1910.
- VRT 2015** – *Valmieras rajona tiesas 2015. gada 3. jūlija spriedums lietā Nr. C39090915* [sk. 2015. g. 1. dec.]. Pieejams: file:///C:/Users/Lietotajs/Downloads/Anonimizets_nolemums_222789.pdf

Literatūra

- Barisa 2005** – **Barisa, Liene.** *Ārlaulības bērnu vairs nav* [sk. 2015. g. 30. nov.]. Pieejams: <http://goo.gl/5X51Ri>
- CSP 2007** – Centrālās statistikas pārvalde. *Par laulību tendencēm Latvijā 2006. gadā* [sk. 2015. g. 1. dec.]. Pieejams: <http://goo.gl/DGv4HT>
- Karulis 2001** – **Karulis, Konstantīns.** *Latviešu etimoloģijas vārdnīca*. Rīga : Avots, 2001.
- Mīlenbahs 2011** – **Mīlenbahs, Kārlis.** *Darbu izlase* : 2. sējums. Sastādītāja Ina Druviete. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2011.
- VPSV 2007** – *Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca*. Rīga : Valsts valodas aģentūra, 2007.

Alona ZĀLĪTE (Ventspils Augstskola)

**IESKATS AIZGUVUMU LIETOŠANĀ
20. GADSIMTA 90. GADU PIRMĀS PUSES
LATVIJAS LATVIEŠU LAIKRAKSTOS**

**USE OF LOANWORDS ORIGINATED
IN THE FIRST PART OF THE 90s OF 20TH CENTURY:
AN OVERVIEW OF LATVIAN PRINTED PRESS PUBLISHED IN LATVIA**

Atslēgvārdi: aizguvumi, leksikas vienības, avotvaloda, laikraksti, valodu kontakti.

Keywords: loanwords, lexical units, source language, newspapers, language contacts.

Summary

Loanwords that appear in the language due to non-linguistic reasons play a significant role in linguistic researches all over the world. However, there are relatively few researches conducted in Latvia regarding the establishment of loanwords at a particular time period. This paper gives an overview of the use of loanwords that were established in the Latvian language in the time period between 1990 and 1994 and examples of which are found in Latvian printed press published in Latvia. A great attention is paid to analysed printed press articles because the aim of the report is to identify the volume of the origin of the language of examined loaned words. For the purpose of capturing the diversity of themes, newspaper articles about politics, economics, culture (entertainment), technology and sport were used as empirical material for this paper. The mentioned time period was rich in articles written by Latvian authors who were living abroad at that time, and in order to analyse the *ex post* situation of Latvian language purity such newspapers were excluded from the empirical material of the research.

Avoti un literatūra

Anttila 1989 – Antilla, Raimo. *Historical and Comparative Linguistics*. Amsterdam : John Benjamins, 1989.

Baker, Jones 1998 – Baker, Colin; Jones, Sylvia Prys. *Encyclopedia of Bilingualism and Bilingual Education*. Clevedon, Avon, UK : Multilingual Matters, 1998.

Baldunčiks 1989 – Baldunčiks, Juris. *Anglicismi latviešu valodā*. Rīga : Zinātne, 1989.

Baldunčiks 2005 – Baldunčiks, Juris. Ar leksikas aizgūšanu saistītie jēdzieni un terminoloģija mūsdienu latviešu valodniecībā. *Linguistica Lettica*, 14. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2005, 174.–188. lpp.

Baldunčiks 2010 – Baldunčiks, Juris. Angļu valodas ietekmes desmit izpausmes veidi mūsdienu latviešu valodā. *Linguistica Lettica*, 19. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2010, 62.–73. lpp.

Brēde 2000 – Brēde, Maija. Barbarismi rakstos par kultūru latviešu presē. *Linguistica Lettica*, 6. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2000, 146.–160. lpp.

Haspelmath, Tadmor 2009 – Haspelmath, Martim; Tadmor, Uri (Eds.). *Loanwords in the World's Languages. A Comparative Handbook*. Berlin : De Gruyter Mouton, 2009.

- Haugen 1950** – **Haugen, Einar.** *Languages in Contact: findings and problems.* Paris : Mouton, 1950.
- Hockett 1979** – **Hockett, Charles Francis.** *The Life and Growth of Language.* Ed. by W. D. Whitney. New York : Dover Publications, 1979.
- Lehmann 1962** – **Lehmann, Winfred Philip.** *Historical Linguistics: an Introduction.* New York : Holt, Rinehart and Winston, 1962.
- Liepa 2010** – **Liepa, Dite.** *Latvijas preses valoda valstiskās neatkarības atjaunošanas procesā: sociolingvistiskais apsekts : promocijas darbs.* Rīga, 2010.
- Matras 2009** – **Matras, Yaron.** *Language Contact.* Cambridge : Cambridge University Press, 2009.
- Pedersen 1931** – **Pedersen, Holger.** *The Discovery of Language.* Bloomington, IN : Indiana University Press, 1931.
- PDV 2015** – *DIENAS Mediji Vēsture* [sk. 2015. g. 18. nov.]. Pieejams: <http://www.dienasmediji.lv/par-mums/vesture/dienas-mediji-vesture>
- Sapir 1921** – **Sapir, Edward.** *Language.* New York : Harcourt, Brace & World, 1921.
- Skujīņa 1981** – **Skujīņa, Valentīna.** Par un pret svešvārdiem. *Valodas kultūra radiovilnī.* Rīga : Zinātne, 1981, 98.–104. lpp.
- SV 1978** – *Svešvārdu vārdnīca.* Rīga : Liesma, 1978.
- SV 1996** – *Svešvārdu vārdnīca.* Rīga : Norden, 1996.
- SV 2007** – *Svešvārdu vārdnīca.* Rīga : Jumava, 2007.
- Veisbergs 2008** – **Veisbergs, Andrejs.** *Zudusī dihotomija: valoda un tulkojumvaloda.* *Linguistica Lettica*, 18. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2008, 125.–139. lpp.
- VVK 2007** – *Latviešu valoda 15 neatkarības gados.* Rīga : Zinātne, 2007.
- Weinreich 1974** – **Weinreich, Uriel.** *Languages in Contact. Findings and Problems.* The Hague : Mouton Publishers, 1974.
- Whitney 1875** – **Whitney, William Dwight.** *The Life and Growth of Language.* New York : D. Appleton, 1875.
- Бодуэн де Куртенэ 1963** – **Бодуэн де Куртенэ, Иван.** *Избранные труды по общему языкознанию.* Том I. Москва : Издательство академии наук СССР, 1963.

Inga ZNOTIŅA (Liepājas Universitāte, Rīgas Stradiņa universitāte)

VALODAS APGUVĒJU KORPUSS LATVIJĀ UN LIETUVĀ: AUTORTIESĪBAS UN PERSONAS DATU AIZSARDZĪBA

LEARNER CORPUS IN LATVIA AND LITHUANIA: COPYRIGHT AND PERSONAL DATA PROTECTION

Atslēgvārdi: valodas apguvēju korpuss, korpusa izveide, likumi, autortiesības, personas datu aizsardzība.

Keywords: learner corpus, corpus creation, laws, copyright, personal data protection.

Summary

Creation of “Esam”, a new learner corpus of the second Baltic language, has revealed that two legal issues should be addressed, those being copyright and personal data protection.

Texts included in the corpus are written by university students, and sometimes contain personal data of authors or their family members, friends, relatives, etc. Personal data protection laws in Latvia and Lithuania require one to receive permission from the data subject in order to handle their personal data. It is not enough to ask only the author – even if that permission was received, every other person should be asked as well. Therefore, it is considered an unreasonably time-consuming task for the amount of texts that are going to be included in the corpus. In order not to have to ask for permissions, texts are anonymized. Each part of a text that has been replaced or removed has been marked in order not to reduce the credibility of the corpus data.

However, handling copyright cannot be eluded this way. Laws of both Latvia and Lithuania state that the author has a full right to decide whether (and when, and how) their work first becomes publicly available. Therefore, each author has to give their permission for including their texts into the corpus.

The principles of personal data protection and copyright are similar in many countries, and similar solutions have been found for various learner corpora worldwide. However, the way each corpus has been designed can greatly influence the need for permissions or the information that have to be included in them.

Avoti un literatūra

ADTAI -e – *Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas* [sk. 2014. g. 5. okt.]. Pieejams: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=400103

AL -e – *Autortiesību likums* [sk. 2015. g. 16. martā]. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=5138>

ATGTI -e – *Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas* [sk. 2015. g. 17. martā]. Pieejams: http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=471807

CLARIN -e 2010 – *CLARIN Model Contracts for Tools and Resources- Initial versions of licensing templates*. Version 3.1 [sk. 2016. g. 17. aug.]. Pieejams: www-sk.let.uu.nl%2Fu%2FM7S-2.4.pdf&usg=AFQjCNFy_G0_3RJMe_W0dU_

FPDAL -e – *Fizisko personu datu aizsardzības likums* [sk. 2014. g. 5. okt.]. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=4042>

META-NET -e – *Licenses* [sk. 2016. g. 17. aug.]. Pieejams: <http://www.meta-net.eu/meta-share/licenses>

- Nagata u. c. 2011** – **Nagata, Ryo; Whittaker, Edward; Sheinman, Vera.** Creating a manually error-tagged and shallow-parsed learner corpus. *Proceedings of the 49th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics : Human Language Technologies*. Vol. 1. Stroudsburg : Association for Computational Linguistics, 2011, pp. 1210–1219.
- O’Sullivan, Chambers 2006** – **O’Sullivan, Íde; Chambers, Angela.** Learners’ writing skills in French: Corpus consultation and learner evaluation. *Journal of Second Language Writing*. Vol. 15 (1), 2006, pp. 49–68.
- Tenfjord u. c. 2006** – **Tenfjord, Kari; Meurer, Paul; Hofland, Knut.** The ASK Corpus – a Language Learner Corpus of Norwegian as a Second Language. *Proceedings of the 5th Internationa Conference on Language Resources and Evaluation (LREC)*. Genoa : ELRA, 2006, pp. 1821–1824.
- Wible u. c. 2001** – **Wible, David; Kuo, Chin-Hwa; Chien, Feng-yi; Liu, Anne; Tsao, Nai-Lung.** A Web-based EFL writing environment: integrating information for learners, teachers, and researchers. *Computers & Education*. Vol. 37 (3/4), 2001, pp. 297–315.
- Znotiņa 2015** – **Znotiņa, Inga.** Learner corpus *Esam*: a new corpus for researching Baltic interlanguage. *Corpus Linguistics 2015 : Abstract book*. Ed. by F. Formato, A. Hardie. Lancaster : UCREL, 2015, pp. 447–448.

ZINAS PAR AUTORIEM

Juris Baldunčiks – Dr. philol.

Ventspils Augstskolas Tulkošanas studiju fakultātes profesors

Professor, Ventspils University College, Faculty of Translation Studies

jurisb@venta.lv

Svetlana Bikova (Светлана Быкова) – vēstures zinātņu kandidāte

Urālu Federālās universitātes (Jekaterinburga, Krievija) docente

Assistant Professor, Ural Federal University (Yekaterinburg, Russia)

sibykova@mail.ru

Olga Billere – Mg. philol.

Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes lektore

Lecturer, Faculty of Humanities, University of Latvia

olga.billere@lu.lv

Ieva Elsberga – Mg. philol.

Ventspils Augstskolas un Liepājas Universitātes starpaugstskolu doktorantūras studiju programmas „Valodniecība” doktorante

PhD Student, Interuniversity Doctoral Study Programme “Linguistics” of Ventspils University College and Liepāja University

i_elsberga@yahoo.es

Ieva Fibiga – Mg. philol.

Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes doktorante

PhD Student, Faculty of Humanities, University of Latvia

fibigaeiva@inbox.lv

Sigita Ignatjeva – Mg. philol.

Liepājas Universitātes un Ventspils Augstskolas starpaugstskolu doktorantūras studiju programmas „Valodniecība” doktorante

PhD Student, Interuniversity Doctoral Study Programme “Linguistics” of Liepāja University and Ventspils University College

sigita.ignatjeva@liepu.lv

Larisa Iljinska – Dr. philol.

Rīgas Tehniskās universitātes profesore

Professor, Riga Technical University

larisa.ilinska@rtu.lv

Oksana Ivanova – Mg. philol.

Rīgas Tehniskās universitātes lektore

Lecturer, Riga Technical University

oksana.ivanova_1@rtu.lv

Irina Kalinina – Mg.

Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes lektore
Lecturer, Faculty of Humanities, University of Latvia
irina.kalinina@lu.lv

Kertu Kibermane (Kerttu Kibermann) – Mg. philol.

Latviešu valodas aģentūras pētniece
Researcher, Latvian Language Agency
kertu.kibermane@valoda.lv

Gunta Klava – Mg. philol.

Latviešu valodas aģentūras pētniece
Researcher, Latvian Language Agency
gunta.klava@valoda.lv

Inga Laizāne – Mg. philol.

Liepājas Universitātes un Ventspils Augstskolas starpaugstskolu doktorantūras studiju programmas „Valodniecība” doktorante
PhD Student, Interuniversity Doctoral Study Programme “Linguistics” of Liepāja University and Ventspils University College
inga.laizane7@inbox.lv

Irina Liokumoviča – Dr. philol.

Rīgas Tehniskās universitātes docente
Assistant Professor, Riga Technical University
irina.liokumovica@rtu.lv

Nijole Litevkiene (Nijolė Litevkienė) – Dr. hum.

Šauļu Valsts koledžas (Lietuva) asociētā profesore
Associated Professor, Šiauliai State College (Lithuania)
n.litevkiene@svako.lt

Agnija Platace – Mg. philol.

Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes lektore
Lecturer, Faculty of Humanities, University of Latvia
agnijaplatace@hotmail.com

Marina Platonova – Dr. philol.

Rīgas Tehniskās universitātes asociētā profesore
Associated Professor, Riga Technical University
marina.platonova@rtu.lv

Jānis Sīlis – Dr. philol.

Ventspils Augstskolas Tulkošanas studiju fakultātes profesors
Professor, Ventspils University College, Faculty of Translation Studies
janis.silis@venta.lv

Zane Seņko – Mg. philol.
Rīgas Tehniskās universitātes lektore
Lecturer, Riga Technical University
zane.senko@rtu.lv

Inguna Skadiņa – Dr. comp. sc.
Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūta vadošā pētniece, Liepājas Universitātes profesore
Senior Researcher, Institute of Mathematics and Computer Science, University of Latvia; Profesor, Liepāja University
inguna@latnet.lv

Tatjana Smirnova – Mg. philol.
Rīgas Tehniskās universitātes docente
Assistant Professor, Riga Technical University
tatjana.smirnova@rtu.lv

Dace Strelēvica-Ošiņa – Dr. philol.
Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta pētniece
Researcher, Latvian Language Institute, University of Latvia
dacestre@inbox.lv

Dina Šavlovska – Dr. philol.
Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes docente
Assistant Professor, Faculty of Humanities, University of Latvia
dina.savlovska@lu.lv

Solvita Štekerhofa – Mg. philol.
Ventspils Augstskolas un Liepājas Universitātes starpaugstskolu doktorantūras studiju programmas „Valodniecība” doktorante
PhD Student, Interuniversity Doctoral Study Programme “Linguistics” of Ventspils University College and Liepāja University
solvitai@venta.lv

Artūrs Vilums – Mg. translat.
Ventspils Augstskolas un Liepājas Universitātes starpaugstskolu doktorantūras studiju programmas „Valodniecība” doktorants
PhD Student, Interuniversity Doctoral Study Programme “Linguistics” of Ventspils University College and Liepāja University
artursvilums@yahoo.com

Astrīda Vucāne – Mg. translat.
Ventspils Augstskolas un Liepājas Universitātes starpaugstskolu doktorantūras studiju programmas „Valodniecība” doktorante
PhD Student, Interuniversity Doctoral Study Programme “Linguistics” of Ventspils University College and Liepāja University
astrida.vucane@inbox.lv

Alona Zālīte – Mg. *translat.*

Ventspils Augstskolas un Liepājas Universitātes starpaugstskolu doktorantūras studiju programmas „Valodniecība” doktorante

PhD Student, Interuniversity Doctoral Study Programme “Linguistics” of Ventspils University College and Liepāja University

aljona.beneton@gmail.com

Inga Znotiņa – Mg. *philol.*

Liepājas Universitātes un Ventspils Augstskolas starpaugstskolu doktorantūras studiju programmas „Valodniecība” doktorante

PhD Student, Interuniversity Doctoral Study Programme “Linguistics” of Liepāja University and Ventspils University College

inga.s.znotina@gmail.com